

१३८

दर्ता नं.: ४८/२०७६/७७

पुखां दयक तकम् सम्पति, भीमा कला व संस्कृति
पिकाक-भक्तपुर नगरपालिका

पुखां दयक तकम् सम्पति, भीमा कला व संस्कृति

ब्रह्मसंसार

नेपाल संवत् १९४४ गुँलाथ्वः / २०८१ भाद्र १ / 2024 Aug / त्या: ११३, दाँै६

Dedicated to Country and People

An Undertaking of Bhaktapur Municipality

Farewell Program

2080 BATCH

19th Shrawan 2081, Saturday

Khwopa
Secondary
School

Sharada Campus
Secondary School

ख्वप मा.वि. व शारदा क्याम्पस मा.वि. या
ख्वानामिपिन्ता लसहना ज्याइँ

संघीय शासन व्यवस्थाय स्थानीय तहया असल
अम्यासया ज्या इवः सं (२०८१ साउन २४ गते)

स्तनपान दिवसया लसताय ज्याइवः
(२०८१ साउन २५ गते)

Dkfbslo

@) *! efbl!, C^\\$!#(, ji{^

સ્વાસ્થ્ય બિમા વિશ્વાસવાંક, ભરકાયછિંક: દય્કેમ:

નાગરિકપિન્તિગુ સ્વાસ્થ્ય ઉપચાર રાજ્યયા દાયિત્વ દુનય લાગુ વિષય ખ: | નેપ: યા સવિધાનન નં આધારભૂત સ્વાસ્થ્ય સેવા ધેબા મ્વાયક: યાય્ગુ ધાયો ચ્વંગુ ખ: | ઉકિયા લાગિન નાગરિકપિન્તિગુ સ્વાસ્થ્ય બિમા છગુ ભરકાય છિંગુ લોંપુ ખ: |

સ્વાસ્થ્ય વ જનસંખ્યા મન્ત્રી પ્રદિપ પૌડેલં સાઉન ૨૭ ગતે થ:ગુ જ્યા ઝવ: પિબ્વસે અ: સ્વાસ્થ્ય બિમા અભ ચખ્યંક: ડાગુ લાખ તક થંક્ય્યા ધાયોદિલા | ગુલિ થુકિયા બ્યા ચખ્યંક: યંક્યુ ફૈ ઉલિ હે નાગરિક પિન્તા બાંલાઈ | અલય ન્હયસ: દાઁ વર્ઝ ધાત્યે મન્ત્રી પૌડેલં ધ: થેં ડાગુ લાખ તક તક બિમાયા ધેબા બિય ફૈ:લા ?

અ: નાગરિક બિમા છગુ લાખ તકા જક દતા | ઉલિ જક જ્યાનન સરકારં અસ્પતાલ તય્તા પુલ:બિય મ:ગુ બિમાયા ધેબા પુલ: બિયમફ: | અપલં અસ્પતાલં બિમાવાપતયા ધેબા ઇલય હે મબ્યુગુલિં સેવા બિય મફયો બાંમલાગુ લિચ્વ: લાડ: ચ્વંગુ ખાઁ કાડ: ચ્વંગુ દ: | બિમા બોર્ડયા ધાપુ કાથં ફુકક અસ્પતાલતા અ:તક ખય બિયમ:ગુ ગુગુ અર્બ સ્વયો અપ:ધેબા બિયમ:ગુ ખાઁ પિબ્વગુ દ: |

ખ્વપ નગરપાલિકાપાખાં ચાય્ક ત:ગુ ખ્વપ અસ્પતાલં જક નીગુ કરોડ સ્વયો અ:પ: ધેબા કાય બાકી દ:નિ જક અસ્પતાલ સોતં ધ:ગુ દ: | છગુ નગર અસ્પતાલ ગુકિં દાચિછબ્ય નેગુલાખ વ ડગ્દુ સ્વયો અપ: નાગરિકપિન્તા સ્વાસ્થ્ય સેવા ઉપચાર બિય ધુંકલ, અજગુ અસ્પતાલતા અથે ધેબા બાકી યાડ: તૈબલય સેવા બિયતા થાકુઙુ પકકા નં જુલ | અથેનં ખ્વપ નગરપાલિકાં જનતાતા ભ્યા ભાતિ હે મ્હવં મયસે સેવા બિયો વગુ જુલ |

ફુકક નેપ:મિપિન્તા સ્વાસ્થ્ય બિમાખય દુતિનય મફુગુ સરકારયા કમજોરી ખ: | અ: તક ખય ન્હયન્હયગુ લાખ વ નીગુદ્વમનૂત બિમા ખય દુતિડ: ચ્વંગુ (નયાં પત્રિકા ૨૮ સાઉન) ખાઁ પિબ્વગુ દ: | અલય નવીકરણ યાય્ગુલિ ધ:સા અપલં મનૂતય્સં તવ: તગુ ખાઁ ધાયો ચ્વંગુ દ: | અપલં નાગરિકપિન્તા મ્હવચા ધેબા કાયો બિરામીપિન્તિગુ સેવા યાય્ગુ બિમાયા સિદ્ધાન્ત ખ: | અથેનં નેપાલય સ્વાસ્થ્ય બિમા ભરકાય છિંગુ કાથં દય્કે મફૂસેલિં બિમા ખય ફુકક મનૂત દુતિનય મફુગુ ખ: |

બિમા પાખં ડાગુ અર્બતકા દ્વાહું વૈગુ અલય ન્હયગુ અર્બ સરકાર બિઙુ ધાય્ગુ ખાઁ સ્વાપુ દ:પુ પદાધિકારીપિસં પિબ્વયો ચ્વંગુ ખ: | રાજ્યં બિમાતા અભ ચખ્યંકય્ગુ ખ:સા દકલય ન્હ:પાં ઉકિતા ધેબા ગથે યાડ: બ્યવસ્થા યાય્ગુ ધાય્ગુ ખાઁ પકકા યાય્મ: | સરકાર મેગુ બજેટ કટાડ: જૂસાં સ્વાસ્થ્ય બિમાતા ધેબા છખ્ય લિઙ્ક બિમાતા ભરકાય છિંગુ વિશ્વાસ વાંગુ કાથં હછયાય મ: |

સ્વલા પ્રલા દુનયું મન્ત્રીત હિલ: ચ્વાનિગુ દેશય ન્હુંમ્હા મન્ત્રી વયવં ન્હુંગુ યોજના પિબ્વઙુ યાતા નેપ:મિપિસં ઉલિ અજુ ચાયો ચ્વંગુ મરુ | ન્હુંગુ જ્યા ઝવ: પિબ્વયગુ જક મરુ, ધિસિલાક છ્યલયગુ મૂ ખાઁ ખ: | અ: સરકારી વ નિજી અસ્પતાલતય્સં બિમાયા ન્વગિપિન્તા બાંલાગુ બ્યવહાર મયાગુ, બિમાખય લાગુ વાસ અસ્પતાલય મદૈગુ, તસ્કં થિક્યુ યાડ: નિજી અસ્પતાલય મન્યાસિં મગાગુ જનતાં દુખ એવંક: વગુ દ: |

સરકારી અસ્પતાલય એક્સરે, સિટિસ્ક્યાન વ મેમેગુ એમ આર આઇ થજગુ તસ્કં થિક્યુ સ્વાસ્થ્ય ઉપકરણત સ્યંગુ વા સ્યંક તૈગુ ખ: | વિરામીપુ મંદસાં મમરુસાં નિજી અસ્પતાલ વા નર્સિડ હોમય મવાંસે મગાગુ જુયો વલ | સરકાર બાંલાક અનુગમન યાગુ જૂસા થથે મજુઙુ જરૂરી | બાંલા બાંમલા ન્હયાથાય નં દૈ | બાંમલાકપિન્તા કાર્બાહી વ બાંલાકપિન્તા સિરપાં છાય પિય ફ:સા જ્યાસાનિપુ કર્મચારીપિન્તિન મન હવયક: બાંલાક જ્યા સાનિગુ જરૂરી | દેનય લાલા કાયો બયબય યાકય્તા જક ન્હું ન્હુંગુ જ્યા ઝવ: ત પિબ્વયગુ સ્વયો, દયો ચ્વંગુ જ્યા ઝવ:ત અજ બાંલાક યંક્યુગુલિ બિચ: યા:સા બાંલાઈ |

પિકાક-ખ્વપ નગરપાલિકા/સમ્પાદક-આશાકુમાર ચિકંબજાર, ડેસ્કટપ-ધન લક્ષ્મી ત્યાત, આવરણ સજ્જા-રેણ ધવજુ થાકૂ- ભક્તપુર અફસેટ પ્રિન્ટર્સ ફોન લ્યા: ૦૧-૬૬૧૩૦૪૩, ઇ-મેલ- khwopapau@gmail.com

थुगु थाय् क्यान्टनय् स्वय लाइकु थाय् मध्ये छगु खः। मैत्री भवनया हनयलाकः छगु तः हिम्हा भक्तां थाडः तःगु दः। उगु इवातांखय् छम्हा चिनियाँ व रुसी ल्याम्हो चापु नेम्हा थवं थवय् लाहापा स्वाडः तः हांगु धवाय्येवयकः व्वाकः वानयता च्वंगु काथंया खः। इवातां स्वय हे हाय्येपुसे च्वं। उगु इवातांखं चीन व सोभियत जनता साम्यवादया धवाय्येवयक, हःनय् वाडः च्वंगु दः धाय्गुया चिं थें थुइके फः।

इवातां पूलः वानयवं छखा तस्कं बांलागू मैत्री भवनय् थ्यनि। थुगु भवन तः खाड नं उलि हे बांला। थाना ब्वज्या, भाषण व गोष्ठीया ज्याइवः त न्हयाकी। मैत्री भवनया प्याख्यरं थीथी जातया स्वंमात पिडः स्वं हवयक तःगु अलय फोहरां आनाया लु भन हे बांलाडः च्वंगु दः।

ऐस्यूपार्क :

जिपुं मैत्री भवन स्वय धुकः पार्क स्वः वाडा। पार्कय् थी थी जातया स्वंमा पिडः हवयक बांलाक ब्वयोतःगु दः नपां अनेक जातया स्वंमा नं मुडः पिडः तःगु जुयो, च्वना। 'थुगु पार्कता 'स्वंमाया संसार' धःसां पाइथे मच्वं'। थाना थीथी त्रहुपतिकं

का.रोहितया चीन यात्रा चीन सोभियत मैत्री भवन

नारायणमान बिजुवठे

मोटर' किसान आन्दोलन स्कूलया हःनय् दिक्य् यंकल।

किसान आन्दोलन स्कूलः

थुगु किसान आन्दोलन स्कूल १९२४ जुलाइसं पलिस्था यागु खः। थुगु ब्वनयकुथिया प्रिन्सिपल अध्यक्ष माओत्सेतुड खः। थुगु स्कूलया मू तातुना किसान कार्यकर्तापिता कान्तिकारी शिक्षा बियगु खः। सन् १९२४ निसे १९२६ तक उगु थासय किसान कार्यकर्ता पिता कान्तिकारी शिक्षा नपां सैनिक शिक्षा नं बिझुगु जुयो च्वना।

दकलय् न्हःपां जिपुं प्रधानाध्यापक जु या क्वथा स्वः वाडा। का. स्याउ, स्कूलया प्रधानाध्यापक मध्ये छम्हा खः। क्वथाय् नेगूति खाता व छपा सुकु (माल्हाचा) लायोतःगु दः। प्रधानाध्यापकया क्वथा स्वय धुकः, जिपूं अध्यक्ष माओया क्वथा स्वः वाडा।

अध्यक्ष माओया क्वथा चिच्याक्व। क्वथाय् खाता छगु दः। खाताय् छपु (चारपाई) तना लायो तःगु दः। अलय टेबुल छगः व मेच नेगु नं दः। टेबुलय् छगः मसिसिसी व होल्डर (च्वसा) नं दः। टेबुलया देनयैं नेगू प्यागू साफू तः नं दः। साफू मध्ये हःनय तयो तःगु खः 'चिनियाँ किसान समस्या' नेगूगु चिनियाँ किसान समस्या न्हांक्यगु तरिका अलय स्वंगूगु सोभियत संघया कृषि नीति।

खाता थिइक चिच्या-चिच्यागवगु पैं याय्गु

सचिवत स्वीगृहगृह ख्वप पौ, बःष्ठि पौ(पाक्षिक)

थाडः तःगु बाकसत दः:- टिन आकार याय्‌गु । छगः बाकसय् अध्यक्ष माओया थःगु नं तझगु अलय मेगुली साफु व झवं भाँ (कागजाततं) नेगु बाकस अध्यक्ष माओ थमनं हे कुबियो यंकिगु, हैगु ग्राई ।

अध्यक्ष माओया क्वथा स्वयं धुक, जिपू अध्यक्ष माओ व मेपुं कम्युनिष्ट नेतातय्‌गु उर्द्दी पोशाक तयोतःगु क्वथाय्‌स्वः वाडा । क्वथा भातिचा तःक्व अलय ता: हाकचा

चिक । क्वथाय्‌क्रान्तिया इलय्या सैनिक पोशाक, सूलकां, तामचिनया बाटा छगः छगु ढाल व पुलांगु पह, याय्‌गु प्पपु तुबः (बन्दुकत) दः ।

क्वथाय्‌छगु नेगु खाता न दः । (गाईड) लाँजुवं धः काथं अध्यक्ष माओ अलय मेपुं फुक्क नेता तय्‌सं नं उगु सामानत छ्यः । बहे साधारण सामान व ल्वाभ (हतियारत) त हे खः गुकिं अध्यक्ष माओ व चिनियाँ कम्युनिष्ट पार्टीया न्हलुवाय् चिनियाँ जनताता मुक्त याता । अजगु साधारण सामानत व ल्वाभः त ज्वडः आपाहांगु संघर्षया लाँपुइ हज्यागुलि अजुचाय्‌पुगु स्वयो आदरभाव मनय् बुयो वै । चिनियाँ कम्युनिष्ट पार्टी थःगु दुःख न्हांकयता गुलि दुःख सिलाजुई धाय्‌गु खाँ थुगु क्वथा स्वयो हे अनुमान याय्‌फः । छजु सुयाय्‌गु लकां । बन्दुक प्वाला प्वाला थिक ज्यल चंगु दः । उकिं सियदः कि उगु बन्दुकं (तुबं) अपलं लडाई न्वाय माल ज्वी ।

ब्वनय कुथि छक्व जा थुइगु तःक्व बैगः दः । जिपू आना नं द्वहँ वाडः स्व वाडा । ब्वनयकुथि थी थी थाय्‌गा

थी थी जात याय्‌पुं ब्वनामित ब्वडः चंगू दः । थुगु मंकःगु वैगः (भान्छा घर) पहाड व तराई, तःनुगु व चिकुगु थायया फुक्क किसान कार्यकर्ता पिसं थःथाय्‌गु चलन काथं जा नझगु । अध्यक्षमाओ ब्वनयकुथिया पि न्सपल काथं ब्वनामिपिनिगु

थःगु

टेबुल व नेगू स्वंगू मेच तयो तःगुदः । कक्षा क्वथाय् छपा तःपागु बोर्ड दः । बोर्डया च्वयलाक माक्स, एंगेल्स, लेनिन, स्तालिन व डा. सनयातसेनया किपात तयो तःगु दः । ब्वनामिपुं (किसान कार्यकर्ता) च्वनिगु चिच्या-चिच्याहांगु मेचत अलय डेक्सत जायकः तयो तःगु दः ।

कक्षाया हनय् चिच्या क्वगु क्वाज मिहतिगु चुकः छक्व तं दः । आना ब्वनामिपिन्ता सैनिक शिक्षा बिइगु खः ।

परेड चोक पुलः वाडानि जिपू छगु तः क्वगु बैठक्य् वाडा । उगु बैठक्य् तालिम विइपुं शिक्षकपुं अले प्राध्यापक पिनिगु तस्वीरत यखायो तःगु दः ।

न्हपांगु तस्वीर खः का. स्याँ छु नी या । वयक तालिम विभागया प्रधानपुं मध्ये छम्हा खः । नपां चिनियाँ कम्युनिष्ट पार्टीया नेता नं । १९२७ य् च्याड्ग काई शेकया जालय् लाकः सहिद जुयो दिल ।

नेपागु तस्वीर खः - का. छयु छ्यु

पाई याय्‌गु । वयक कम्युनिष्ट पार्टीया दुजः नपां चिनियाँ क्रान्तिकारी साहित्यकार ल्यु सुन या पासा । वयकता १९३५ सय् कोमिड्ग ताड्ग सरकारं स्याडः बिल । वयक मदय धुक्कला वयकया लुमन्ति ल्यू सुनं चिनाखाँ छपु नं च्वयो द्यूगु खः ।

का. छयु छ्यु पाइनपां का. तड्ग चुड्ग साड्गया तस्वीर दः । वयक चीनया प्रमुख क्रान्तिकारी मध्ये छम्हा खः । वयक नपां का. खुन ताइइड्गया

जातीय व थः : थाय्‌गु स्थानीय नसा त्वंसा खय् तस्कं होसियार जुयो दी ।

ब्वनयकुथिया कक्षाय द्वहँ वाडा । कक्षा तः क्वगु हे खः । ३०० म्हा ब्वनामिपिन्ता थाना तालिम विइगु । प्राध्यापकत च्वनिगु थाय् भातिचा तःजायकः तःगु दः । भातिचा तः जाय्कः दबु थें दय्कः तःगु थासय् छगः तग्वगु

सचिवत स्त्रीगुरुगु ख्वप पौ. बःष्ठि पौ(पाक्षिक)

तस्वीर दः। वयकलं १९३१ य् वीरगति प्राप्त याडः द्यूगु खः।

कवथाया डापागु तस्वीर का. फड़ पाई या। वयकया जीवनीं साधारण व्यक्तिपिन्ता नं क्रान्तिकारी लाँपूई पला छियता बः दःगु थें जुई। वयक मचाबलय निसे हे गरिब किसानतय्ता माया याइम्हां खः। वयक व्यान्टनया दकलय तः मिम्हा जमिनदारया काय जुगुलिं वयकलं छत्थुं हे किसानतयसं विश्वास मया। अलय वयक विद्यार्थी जीवनय् निसे हे, क्रान्तिकारी पासापिनिगु सङ्गतय लागुलिं वयकया निश्चल अलय क्वातुगु क्रान्तिकारी विचारधारां नुगलय जायकः तयो चवंम्हा खः। मेदख्य् किसान तय्सं गां-गामय्, छैं छैं वाडः किसानतय्ता क्रान्तिकारी विचारधाराया प्रचार याडः दिइगु। अथेनं किसान तय्सं वयकता विश्वास मयागुलिं वयकलं नय्गु-पुनिगु फुक्क किसान तय्थें हे याडः दिला। वयकलं फुक्क व्यवहार किसान- तय्गु थें हे याडः दिल। लिपा जुजुं वयकता किसान तय्सं विश्वास याडः हल। जुजुं जुजुं वयक क्यान्टनया किसान संघर्षया प्रमुख नेता जुयो दिल। च्याद्ग काई शेक सरकारंया विश्वासघाटं सहिद जुयो दिल।

वनलिं का. च्याद्ग कादली या किपा वै। वयक क्यान्टन कम्युनिष्ट पार्टीया छ्याज्जे खः। वयकलं १९२७ या संघर्षय् वीरगति प्राप्त याडः दिल। वयकया किपा लिपा का. छन यान लीन, को, ओशे, चाऊ एनलाईया किपात तयो तःगु दः।

किपाया गुपागु किपा का.ली पाऊ-चुया किपा दः, वयक जनप्रतिनिधि सभाया न्वकु व कम्युनिष्ट पार्टीया दुजः

खः। वनलीं का. खस्वांग मिंगया किपा दः, वयक स्टेपिण्डग कमितिया न्वकु व पार्टीया दुजः खः। हिन्यपागु किपा खः- का. ली लि सानयाय्गु। कवथाय् थुगु छवनयकुथिया अध्यापकया ज्या याड दीपुं शिक्षक पिनिगु नं किपातदः। वनलि जिमिता बैठक्य् ब्वडः यंकल।

इन्चार्ज महाशयं थुगु किसान आन्दोलन स्कूलया खाँ काडः दिसे-जुन १९२३ या स्वकगू कंगे शय् कोमिड्गताद्ग नपां मिलय जुयो ज्या सानय्गु खाँ पारित यागु जुल। उगु संयुक्त मोर्चा काथं उगु इलय क्यान्टनय क्रान्तिकारी कार्यकर्तापिन्ता तालिम वियता नेगु स्कूलत चाय्कल। न्हपांगु बांपु सैनिक स्कूल व मेगु थवहे किसान आन्दोलन स्कूल। १९२४ व थव स्कूल पलिस्था यागु इलय हे थव छगु प्रान्तीय स्कूल जक खः। अलय मार्च १९२६य् सारा देशया कार्यकर्तापिन्ता तालिम बिइगु स्कूल काथं हज्यात। उगु इलय् ३७० म्हा ब्वनामिपुं व न्हय्गु कक्षा जक दता। ब्वनामिपुं मिजी, मडगोलिया, तिब्बत थी थी लागाया कार्यकर्ता पुं नं दः। उगु इलय् अध्यक्ष माओं ग्रामीण शिक्षा, चिनियाँ किसान समस्या व किसान संघर्षया नपां नपां चिनियाँ जन संघर्षया विषयया खाँ ब्वंकः दी।

थुगु छवनयकुथिया अपलं शिक्षकपुं कोमिड्गताद्ग सरकारं स्याद् बिला। चाऊ ऐनलाइ, लिलिशान, को मो-रो, हस्यारी, लि-पो- ही (१९६० सं मरुम्हा) उब्ले म्वापुं खः। अलय थुगु छवनयकुथि फुक्क धाय्थें कार्यकर्तापुं (ब्वनामिपुं) क्रान्तिकारी नेता जुला।

इन्चार्ज महाशयं ब्वनयकुथिया खाँकानय् धुकः स्कूलया भवनया खाँ काडः दिल। थुगु स्कूलया भवन दकलय

न्हःपां कम्प्युसियसया देगःख। उकिता डा. सन यात सेनं पठिलक पार्क दयकला। १९२४-१९२६ तक किसान आन्दोलन स्कूल काथं हे हज्यात। नेगू विश्वयुद्ध जापानी साम्राज्यवादया हमलां थुगु भवन थयं मथयं धू हे जुय धुक्कगु खः अलय् वं थःम्हा सलाँचिय्गु सलाँगः (तबेला) काथं छ्यला। अलय् क्रान्तिलिपा १९५३ या क्यान्टन कांग्रेसलिपा थुगुथाय् लुईकेगु खाँ ब्वः छित। वहे काथं थव थाय्ता हकनं लिपुलः दयकः हल। १९५४ निसे थवथाय् आराम यो वइगु छगु थाय् काथं दय्कल।

थुगु थाय् हकनं दानय्गु ज्याख्य् प्रधानमन्त्री चाऊ एन लाइ जुं अपलं सुभावत बियो दिल। वयकलं स्वीदा पुलांगु खाँत लुमांकः न्हपागथे खः अथेहे दय्के वियता अपलं ग्वाहाली याडः दिल। धात्थे प्रधानमन्त्री चाऊ एन लाइ तस्कं पुलांगु खाँ लुमांक तय फःम्हा स्मरण शक्ति बल्लाम्हा मनू धाय्मः।

१९२४य् थव किसान आन्दोलन स्कूल छगु कानूनी स्कूल खः। स्कूल कम्युनिष्टतय्गु लाहातय् दःगु, अलय् ब्वनामिपुं नं कम्युनिष्ट पार्टी हे ल्याहो हैगु।

सुथाय् ब्वनामिपिन्ता (सैनिक) सिपैं तय्ता थें कवाज म्हितकिगु, बहनी सैद्धांन्तिक कक्षा काथं न्हयाकिगु। अलय थव ब्वनयकुथि अध्यक्ष माओ व मेपुं नेतातय्गु साधारण जीवनया विषयता कायो ल्यासे ल्याम्होपिन्ता कानिगु, ब्वंकिगु।

इन्चार्ज महोदयनपां किसान आन्दोलन स्कूलया विषय छगु नेगु न्हयसत न्यडा। न्हयसः लिसः याय् धुकः सुभाय देशायो विदा पवडा। बहनी ख्युंइथे च्वडः वल। चखुं बखुंत चिरचबिर हालय् धुक्कल।

सिद्धात हे मरुपं गाथि सरकारया अर्थनीति जथे जुई ?

विवेक

नेका व एमाले नेगूपार्टी थ वं थवय् अखःगु विचः ज्वङ् वपुं पार्टीत खः। नेका प्रजातान्त्रिक समाजवादया अलय् एमाले कम्युनिष्ट पार्टी अथे धाय् गु समाजयादया खाँ ल्हाडः जुइगु पार्टी खः। एमालें जनताको बहुदलीय जनवादया खाँ ल्हाडः वःसां थःता कम्युनिष्टदक दाबी याडः च्वंतलय सिद्धान्तत एमालेता समाजवादया पक्षपाती जक धाय् मः। अमिसं समाजवादया आधारत दयक यंक्यू खाँ न्ह्याब्लै धाधां वयो च्वंगु दः।

बिचः मिलय मज्जूपं लिसें मंकः ज्या याय् फैमखु धाय् गु नं मखु। तःतः हांगु अलय् मंकः तातुना पू वांक्या लागिं गुब्ले गुब्ले मंकः आन्दोलनं याय माली। २०४६ सालया आन्दोलन नेका व वाममोर्चाया मंकः न्ह्यलुवाय जुगु खः। उकीं पञ्चायती व्यवस्था व्वः थयो हकनं वहुदलीय व्यवस्था लिता हल। २०६२/६३ या जन आन्दोलनं पुँजीपति वर्ग व कम्युनिष्टत्यगु मंकः आन्दोलन खः। उगुआन्दोलनं देशय् २४० दा तक शासन याडः च्वंगु राजतन्त्र व्यवस्था देशय गणतन्त्र हल। संविधाय द्यकेगु व घोषणा नं संसदय् दःपुं फुक्क दल पिनिगु सहमती र सहकार्य (मति व ज्या काथं) जुगु खः। अथेन उकी अपलं असहमतीया खाँत धःसा मरुगु मखु।

मंकः तातुना पू वानय धूकः दलत थः थः गु लाँपुः लिडः वानि। चुनावया धिं धिं बल्लाय् वानि। छम्हासिं मेम्हासियाय् गु सैद्धान्तिक आलोचना याई। जनताता राजनैतिक ज्ञान बियो ग्वाकी। धाथेंगु प्रजातान्त्रिक अभ्यास धाय् गु थवहे खः। दलत बिचः व सिद्धान्तया लिधंसाय् पलिस्था याडः तैगुलिं जनताता थःताथःगु आदर्श समाजया म्हागस क्यनि अलय चुनावय् धिं धिं बल्ला याई। चुनावी घोषणापत्र पाखं जनताया दथवी यागु वाचा छगु छगु दः।

तलय् पू वांक्यू कुतः याई। जनतां अजगु हे आशा याई।

अलय नेपःया शासक पार्टीत्यसं सरकारय् वानय्या लागिं बिचः व सिद्धान्त त्वः ति। अपुं सरकारय् वानय्ता सिद्धान्तं मब्युगु काथं जूसां छगाथीया सरकार द्यक्केता लिफः स्वइमखु। सरकारय् वानय्गु धाय् गु हे न्ह्यागु पुस्ताता गाक सम्पति कम्ययाय्ता खः धाय् गु अमिगु धापू व मति दःगु खानय दः। अः शासक दलत बद्नाम जुगु थवहे खाँ ज्या खं याडः खः।

छगु गाथिया सरकारं बजेट पिब्बइगु अलय् सरकारं छ्यलिगु थजगु ज्या खाँ नेपालया राजनीति तःक हे जुय धुक्कल। माओवादी व एमाले सरकारं हःगु बजेट अःनेका व एमालेया गाथी सरकारं छ्यलिगु जुल। पुँजीवादी समाजवादी बिचः ज्वङ् जुपुं दलतय् गु मंकः सरकारया गजगु, अर्थनीति जुई? थव थैया चासोया खाँ जुयो च्वंगु दः।

अर्थनीति पुँजीवादी लाकी समाजवादी ?

सरकारया न्ह्यलुवा सु जुई अर्थनीति नं वयागु काथं हे जुई, दयकी। छाय् धःसा राजनीतिं अर्थनीतिता लाँपु क्यडः च्वंगु जुइ। एमाले थःता कम्युनिष्ट दाबी याडः च्वंगुलि जनतां अमिपाखं समाजवाद उन्मुख अर्थनीतिया आशा याइगु हे जुल। समाजवादी अर्थनीति अपलं जनताया भिंज्या याई। उकीं शिक्षा व स्वास्थ्य उपचार थजगु जनताता मदयक मगागु आधारभूत तत्वत धेबा म्वायकः याई। वस्तुत अपलं जनताता भिं जुइगु स्वयो उत्पादन याई। जनताता मदयक मगागु वस्तुत हदय तयो पिकाई।

२०५१ सालय एमाले मनमोहन अधिकारीया न्ह्यलुवाय अल्पमतया सरकार

दयक न्ह्याकला। प्रधानमन्त्री अधिकारी अमेरिकाय् चाहयू भः बलय 'न्यूज वीक' पौलय व्यूगु खँल्हा बल्हाया इवलय व्यकलं एमालेया खायूं 'कम्युनिष्ट धाय् गु ट्रेडमार्क जक खः' धायोदिल। उकीं एमाले उब्ले हे सिद्धान्तं चुलुयो वांगु प्रष्ट सियद। कम्युनिष्ट धालकी नेपःमिन्ता तस्कं योगु जुगुलिं जक एमाले थःगु पार्टीया नामय् कम्युनिष्ट खाँगवः स्वागु खः धाय् गु थइके थाकु मजु।

पुँजीवादी अर्थतन्त्र व्यक्तिगत सम्पति व लबः ता हदाय तै। छगु छगु लागाय् निजीता च्वजाय्कः यंकी। अपलं जनताता भिं याय्मः दक गुब्ले मति तै मखु। छगु छगु विषयलय् लबः नपां स्वाडः जक ज्या हज्याकी। गथेकीः जनताता दुरु त्वंक्यूता मालः च्वंसानं धात्यै विष द्यकेगुलि स्वदुगुं लंबः दइगु जूसा पुँजीवादी अर्थतन्त्र विष द्यकेगुलिता हदाय तयो ज्या सानी। लबः पुँजीवादी व्यवस्थाया ज्यान वा प्राण खः। लबः मनैगु काथं पुँजीवादी व्यवस्थाया कल्पना तक नं याय फै मखु। समाजवादी अर्थनीतिं अपलं जनताया भिं ज्यायाता हदाय तयो ज्या सानिसा पुँजीवादी लबःता। एमाले छ्यलिगु अर्थनीतिं हे अः याय् गु सरकारया राजनैतिक चरित्रया ल्यज्या याई।

बेरोजगारी समर्थ्या :

समाजवादी व्यवस्थाय् योग्यता काथंया ज्या व ज्या काथं या ज्यालाया बन्दोबस्त याई। फुक्क ज्यामित उत्थिं खानिगु अलय् ज्याला नं मेथाय् स्वयो अपः हे दै। फुक्कसिता ज्या बिइगु व ज्याला नं उत्थिंयंक बिइगुलि फुक्क नागरिक पिन्ता ज्या खय् छ्यलय् फै। ज्या सानिपुं ज्यामिपुं मन व्यवसायक सानिगुलि उत्पादन यक्व जुई। सामानय् लबः मतैगुलि सामानया भः नं दानी।

सचिवत स्त्रीगृहागृह स्वप पौ. बःष्ठि पौ(पाक्षिक)

शिक्षा नीति:

समाजवादय् फुक्क तपिंतक आखः ब्वनय्ता ध्यबा पुलय म्वः। थःगु क्षमता काथं फुक्कसिनं थः ता मंदगु विषय ब्वनय् दै। शिशु स्याहार केन्द्र, विद्यालय, कलेज व विश्व विद्यालयत फुक्क राज्यया स्वामित्वखय् हे चाय्क तै। फुक्क खर्च राज्यं पुलिगुलिं शिक्षाया लागिं छम्हासिनं हे गथे ब्वक्कय् दक पीर कायम्वः।

अलय पूँजीवादय शिक्षाता नं न्याय-मियया वस्तु काथं छ्यली। गजगु शिक्षा कायगु व हे काथंया धेबा कायगु याडः तै। सरकारी ब्वनयकूथित नां जक यायगु जुई। धेबा दःपूं व मरुपिनिगु बिस्कं बिस्कं या शिक्षाया व्यवस्था याई। अथेधाय् ब्वनयकूथित ब्वंसां निसें हे वर्ग दयक है। छम्हा बांलाम्हा डाक्टर याय् मालः धःसा द०/९० लाख तका दां खर्च याय् मालिगु। व गरिब जनतातय्सं याय् फैमखु। अथे ब्वंपुं चिकित्सक वा प्राध्यापक पिसं सेवा स्वयो नं न्हपालाक धेबानि कमे यायगु स्वई। विरामी जूलिं गरिबपिसं छुँ बुँ मिय मालिगु अवस्था वै। मखुसा अस्पताल जक स्वयो सीय माली। थौ कहे तेपः मिपिसं श्वहे अवस्था फयो वयो च्वंगु मखुला ? समाजवाद व पूँजीवादय पागु थव छगू नेगू जक खाँ जुल। जनताया बहुदलीय जनवाद धायगु निर्वचनय् त्याकः सरकार निःस्वाडः समाजवादी नीति छ्यलय्गु धायो एमाले काँथुसुक हाल वयो च्वंगू दः। अः जवज छ्यलय्गु ई वयो च्वंगू दः। जवज सरकारय् वाडः समाजवादी नीति छ्यलय्गु बिचः खः सा अः एमालेता व मौका वगु दः। एमाले उकिया लागिं नेकां पंगः जुगू द्वूपं बिय फः अथेनं कुतः जक या:सा हे बांलाई। ओली सरकार छु अर्थनीति छ्यली व धः सा स्वय वाकी हे दः नि। सरकारं कःगु नीति स्वयो हे थव सरकारया चरित्र सिय दै। एमाले कम्पुनिष्ट पार्टी दावी याडः च्वंगुलिं अः या सरकार छु भति जूसां समाजवाद उन्मुख ज्या जुइगु नेपःमिपिसं आशा याडः च्वंगू दः।

अलय पूँजीवादी अर्थनीति काथं सरकारं उत्पादनय् ब्वति काइमखु। उद्योगधन्दा कलकारखाना फुक्क निजीया जिम्माय त्वःत बिङ्गु उदारवादी अर्थतन्त्रया विशेषता हे खः। सरकारं खाली स्वजक स्वइगु धायगु खाँ थुइके मः। उकीं सामान्य मनूतय्ता अलय थःगु लाहातय् तयो तय फै मखु। छगू छगू वस्तुया भः क्वः छियगु पूँजीपित वर्ग याई। ज्यामित्यत्ता भव भव सुक ज्या सांक अमिगु हिचःतिया मूः पूँजीपित वर्ग लबः दक काई। म्हवचा उत्पादन याडः सामानया भःथाकायो जनताता दुःख बिई। थुकीं अपलं ज्या मरुपु प्याहाँ वै अलय ल्यासे ल्याम्होपु ज्या मालय्गु नामय् विदेशय् मवांसी मगाई। २०६४ साल निसें अपलं सरकारया न्ह्यलुवा ‘कम्पुनिस्ट पार्टी यागु खयानं दायँ च्यागू गुगु लाखम्हा ल्यासे ल्याम्होत प्याहाँ वाडः च्वंगु थुकिया स्यल्लागु दसु खः। थुगु अवस्थां छु कम्पुनिष्टया नामय एमाले व माओवादीं जनताता भांगः लाडः च्वंगु मखु जक गथे धाय् फै ?

शोषण व वर्ग संघर्ष समाजवादी नीति काथं उत्पादनया मूः मूः साधनत सरकारया लाहातय लाडः च्वनिगुलिं आना शोषणया खाँ वड मखु। फुक्कसिता ज्या अलय ज्या काथंया ज्याला दै। नियमय च्वयो तः काथं फुक्क सिनं ज्या मसांसे मगा। शोषण मजुइगुलिं तःमि चिमी धायगु नं दै मखु। फुक्कसिनं उथिं ग्यंक जीवन हानय् दै।

अलय पूँजीवादय ज्या दःम्हा व मरुम्हासिया विस्कं विस्कं वर्ग दै-श्रमिक व शोषक वर्ग। शोषक वर्ग थमनं ज्या याईमखु मेपिन्ता ज्या सांक थमनं मनय मरुक्कव सम्पति मुनि। थुकिं तःमि व चिमिया दूरी भन-भन तापाड वानि। आर्थिक दूरी अपलं ताडः वसेलिं मचः मगागुया खाँ प्याहाँ वै। ज्यासाड नैपुं ज्यामित्यसं ज्याला अपः माला धाइसा मालिक वर्ग ज्यामित्यत्ता म्हवचा धेबा बियो अपलं ज्या सांकय्गु मति तयो ज्वी। व नेगू वर्गया दथ्वी न्ह्याब्ले स्वार्थया

स्वास्थ्य नीति:

समाजवादय फुक्क नागरिक पिनिगु भिंक स्वास्थ्यउपचार याई छम्हा नागरिकपु वास याय मखाना धाय माली मखु। फुक्क उपचारया जिम्मेवारी राज्यं काई। फुक्क सरकारी अस्पतालय आधुनिक सुविधां जाय्कः व्यवस्था याडः तै। सु छम्हा वास याय मखाडः सी मखु। उपचार याइबलय धेबा म्वः। निजी अस्पताल, विलिनिक व नर्सिंड होम धायगु दै मखु। मः थाय मःकाथंया अस्पताल दयक तैगु। अलय स्वास्थ्य सेवा फुक्क जनतां याय फैगु काथं अः पुक तै।

अलय पूँजीवादय स्वास्थ्य उपचारता व्यापारिक क्षेत्र काथं दयकः तै। निजी अस्पतालय फुक्क सुविधात तयो तै। तःमि पिनि लागिं थिकय्गु सुविधां जःगु अस्पताल नर्सिंड होमत दयक तःगु दै। सरकारी अस्पतालय डाक्टरत थातय्लाक च्वनि मखु उकीं अस्पतालय डाक्टर नं दै मखु। अपुं थः हे निजी अस्पतालत चाय्कः तःपुं जुयो च्वनिगु। अस्पतालया स्वास्थ्य उपकरणत स्यडः च्वनि, मखुसा स्यंकी। जनतात न्ह्याब्ले निजी अस्पतालय मवासिं गाइ मखु। जनतां स्वास्थ्य उपचारय् यक्व यक्व धेबा पुलय माली। एम्बुलेन्सय् च्वनिबलय निसें शव वाहानय् सीम्हा ल्हयइबलयत्क छ्यापया कासा म्हेत च्वनि। उकीं पूँजीवाद गरिबया लागि ‘नर्क’ जक नं धाई।

लोक बारं व ब्वथला

शताब्दी पुरुष सत्य मोहन जोशी

नेवा: समाजया दुने ब्वलहनाच्वंगु लोक साहित्यया ख्यलय् छगू दक्सिबय् च्वन्ह्यानाच्वंगु विधा खः लोकबाखं अर्थात् न्यँकँबाखं । अथेला नेवा: समाजय् जक मखु, विशवया कुकुलामय् न्ह्याथाय् च्वनाच्वंपि जाति जनजातिपिनिगु समाजय् नं ब्वलहनाच्वंगु लोकबाखं नं च्वन्ह्याना हे च्वनी । थ्यक् बिचा: याना: स्वयाहयेबले, लोकबाखंयागु च्वः माला वनेबले मानव सभ्यता व संस्कृति नं धोद्वइगु जुल । छाय् धा:सा नि, न्ह्यागु भाषाय् म्वानाच्वंगु लोकबाखं जूसां, थुकियागु व्युत्पत्ति व मू आकृति छगू हे धइथे खनेदयाच्वनी, केवल किसिम व पहः (शैली) जक छु भति पानाच्वंगु खनेदयाच्वनी ।

वास्तवय् थव लोकबाखं धयागु बाखं भाषायागु विकासक्रमय् सिर्जना जुया: खनेदयाच्वंगु छता वस्तु हे धायेमाल । खतु, प्यपांचूपि जीवजन्तुतय् अथेहे पपू दुपि भंगःपंक्षीतयन् थःथःगु भाय् दु अथवा दु जुइफु । सां थः मचायात सःताच्वंगु, कोखं व माकलं थः पासापित्त सःताच्वंगु भीसं मखंगु. मताःगु नं मखु । अभ, वाउँभत्तु, मैना, कँय्मिचाथे जाःपि भंगःतयसं ला थःगु भायंजक मखु मनूतयगु भाय् नं ठीक दुरुस्त नक्कल याना: लानाकायेफु । अथे नं छता खँ इमिसं यायेमफु व खः भी मनूतयसंथे खँल्हायेगु खँ कनेगु न्ह्यसः लिसः यायेगु । थुलि गुण इमिके मदुगुलिं इयिं पशुपंक्षी जुल, भीयिं मनू ।

तर थौयागु भीगु थव भाय् थथे ब्वलहनेत नं आपालं ई काःगु जुल । आदिकालय् भी आदि पुर्खापिसं थौकन्हे भीसं भाय् ल्हाना वयार्थे, न्ह्यसः लिसः याना: वयार्थे भाय् ल्हाये मसः धइगु मानव शास्त्र अध्ययन याइपि मानव शास्त्रीतय् धापू दु । छायाःसां नि वर्ण (आखः गवः) उच्चारण यायेत म्हुतुसि, थको जक दयानं मगाः, स्वरयन्त्रयात हे ब्वलहंकेमा:गु जुल । अभ स्वरयन्त्रया ल्यूल्यू न्हेपुइच्वंगु न्वचुयन्त्र (भाषण यन्त्र) नं ब्वलहंके मा:गु जुल । अले वर्ण उच्चारण यायेगुली मनूया न्हेपुइच्वंगु नियन्त्रण यन्त्र नं ज्यायाना च्वनीगु जुल । थथे थी थी यन्त्र ब्वलहनेवंतिनि, मनूतयसं थःथःगु नुगः खँ व अनुभव मेपित्त नं कनेफयावल, मेपिनिपाखे न्यने फयावल, थवीके फयावल । चिन्तन, मनन व प्रकाशनया क्रम शुरू जुयावल । अले थुज्वःगु हे लिधंसाय् न्यँकँबाखं (लोकबाखं) नं कनेगु, न्यनेगु परम्परा व पद्धति नं खनेदयावल जुइफु, थथे हे लोकसाहित्यया मेमेगु विषयवस्तु जुयाच्वंगु क्वाः, छुनाखँ, खँत्वा:खँभाय् ल्हायेगु, कनेगु, न्यनेगु थथेहे लोकम्ये हालेगु, न्यनेगु परम्परा व पद्धति नं ।

नेवा: समाजय् ल्यैल्यैपुयाच्वंगु आपालं लोकबाखं दु । तर थुकी दक्सिबय् लोकंह्वा:गु लोकबाखं छपु दु - व खः धोंचोलेचियागु बाखं । अले थव धोंचोलेचियागु बाखं धायेमात्रं हे विशेषयाना: आजु अजिपिस्तं थः छ्य छुइ मचातय्, मांपिन्सं थः काय् म्ह्यापित्त, ततापिस्तं थः किजापित्त व्यहँचापित्त कनावयाच्वंगु आजुपुलांगु बाखं खः धइगु खँ भीगु न्ह्योने च्वंवइ । अथेला मिजंतयसं नं धोंचोलेचियागु बाखं कनेगु या:, अथे नं आपालं म्हो जक । अले थथे धोंचोलेचियागु बाखं (थथेहे मेमेगु लोकबाखं नं) बाखं कनीबले चिकुलां जूसा मातनय् मकः कुनाः, मकःया छुचाख्यलं मकः कुनीपि मचात मुंकाः कनीगु खः । लाय् ब्वय्, ननी च्वना: तिमिला जहाँ थिनाच्वनीबले कनीगु जूसा तिमिला जहाँ थिनाच्वनीबले कपी फ्यफ्यं कनीगु, सामाज्यापाखे जूसा वाढं चिना तइथाय् सकले मुना: ख्यालिखँ ल्हाल्हां कनेगु नं या:। अथेला हानं, न्हापालिपानं मचातयसं बाखं न्यनेगु आपालं इच्छा यात, इनाप यात धा:सा नं छँया बुन्हाबुन्हितयसं, सःस्यूपिन्सं मचातय् धोंचोलेचियागु बाखं व मेमेगु लोकबाखं नं कनेगु या:।

चीहाकलं कनातःगु धोंचोलेचिया बाखं छपु थथे खः

छगू देशय् पुनथकुंचा धैम्ह मचा छम्ह दु । वया मांह सित । वया बौनं मेम्ह कला: हल । वया अले चिह्निमां दत ।

चिह्निमांह साप हारां । पुनथकुंचां दुःख सिल । वयागु म्ह धैगु छ्यंगू व क्वयं जुयावन । छन्हु चिह्निमांहेसिया मचा बल । मचा तःधिकः जुल । वयागु नां मैथकुं तल । अले चिह्निमांहेसिया पुनथकुंचा भन मयल ।

पुनथकुंचिया बौम्ह धा:सा साप भिं । तर छुयाय् ? चीह्निम्ह कला:या न्ह्योने वया सासः थाहाँ मवः । छन्हु पुनथकुंचियात वया बौनं धोंचोलेचा छम्ह न्यानाबिल । धोंचोलेचा साप बाला: ।

चिह्निमांहेसिनं धोंचोलेचा खन । अले वं भा:तयात घुर्कि न्यकल । व खूब तंचायाः जुल ।

पुनथकुंचां धोंचोलेचा ख्यलय् ज्वये यंकल । धोंचोलेचां वयात साःगु साःगु ल्हवयाः नकल । पुनथकुंचा ल्हवोनावल । पुनथकुंचा ल्हवोनावःगु खनाः मैथकुंचिया नुगः हील । वं तताम्हेसिके न्यन “यो ता, छु ख्यलय् छु जक साःसाःगु नयावया ? जिन ख्यले धोंचोलेचा ज्वः वये !”

पुनथकुंचा केहेम्हेसित धाल “ख्यलय् छु खिफाये, च्वफाये

सचित्र स्तीर्गगृह खप पौ. बःष्टि पौ(पाद्धिक)

धाये मखु खःला ? मैथकुंचा लिसः बिल “खः” ।

तताकेहें निम्हं ख्यलय् धोंचोलेचा ज्वः वन । मैथकुंचा ‘खिफाये’, धाल । तताम्हं वयात हुँकन गालय् फः हुँ धका: धाल । उबले लाक हे धोंचोलेचां पुनथकुंचित साःसाःगु ल्हवया: नकल । मैथकुंचा व्वाय् वल । वं तताम्हेसित छु नयागु धका: न्यन । तताम्हं ‘छुन मखु’ धाल । मैथकुंचा खवल । पुनथकुंच वयात धाल ‘छिमिमांयात कनेमखु खःसा छतनं नके का खवयेमते !’ मैथकुंचां ‘कनेमखु’ धाल । अले धोंचोलेचां मैथकुंचितनं साःसाःगु ल्हवया: नकल । मैथकुंचां फुक खँ छ्यं थ्यंकाः मांहेसित कन । मांहेसिनं मिखां छु मखंकल । वं तम धोंचोलेचित सालाहया: कुसिकुसि यानाः स्यात । धोंचोलेचिया छ्यं प्येनन । पुनथकुंचा नुगः दाया ह्वाय् ह्वायं खवल । चिन्हिमांहेसिनं धोंचोलेचियागु ला दायेका: तःखाः खुन । मां व म्हयाय्या भ्वय् न्यायेकल । पुनथकुंचा धाःसा छुं हे मनः । वं धोंचोलेचियागु क्वय् जक मुनाः ख्यलय् थुने यंकल । क्वाय् थुथाय् योमन्हिमा छुमा बुयावल ।

योमन्हिमाय् योमन्हि ज्वाय्ज्वाय् सल ।
पुनथकुंचां वहे योमन्हि खानानया: प्राण तयाजुल ।

छकः अन लाखय् लसिंत चाहय् वल ।
इमिसं योमन्हि सयाच्वांगु खन । इमिसं पुनथकुंचा न खन । इमिसं पुनथकुंचित ‘म्हाः म्हाः’ धायेक, जवनायंकल ।

छनु लाखय् लसिंतय्सं पुनथकुंचित धाल “का बबरा मचा छु मन्हि छुना च्वं । जिपिं प्याहाँ बनावये ।” पुनथकुंचा म्ह थूर थूर खाकल । वं मन्हि छुवन । अन छुं छम्ह वल । व छुं पुनथकुंचित धाल “ख छता ल्हाये योसा महि छपा हिं ।” पुनथकुंचा व छुयात मन्हि छपा बिल । अले व छु वयात धाल – “छत्त स्यायेत लाखय् लसिंतय्सं चुपि जवयेक: वने धुकल । छ थथे थनं लाखय् लसिंतय्गु हिरा मोतिया प्वः जवना बिस्तूं हुँ ।

पुनथकुंचिया ज्ञां दु । वं हेरामोति प्वः ल्वीकल । व अन बिस्युवन । लाखय् लसिंतजक छ्यं वःबले च्वयेकन ।

पुनथकुंचा बौम्हेसिथाय् थ्यंकःवन । वयाके हेरामोतिया प्वः खनाः चिरिमांहेसिया नुगःमुल । वं वयाके हेरामोति प्वः हेयेका: काल । मैथकुंचियानं मन मच्वन । वं तताम्हेसिके फुक खँ न्यन । अले व नं योमन्हिमाय् योमरिन्ह खायेगु धका: वन ।

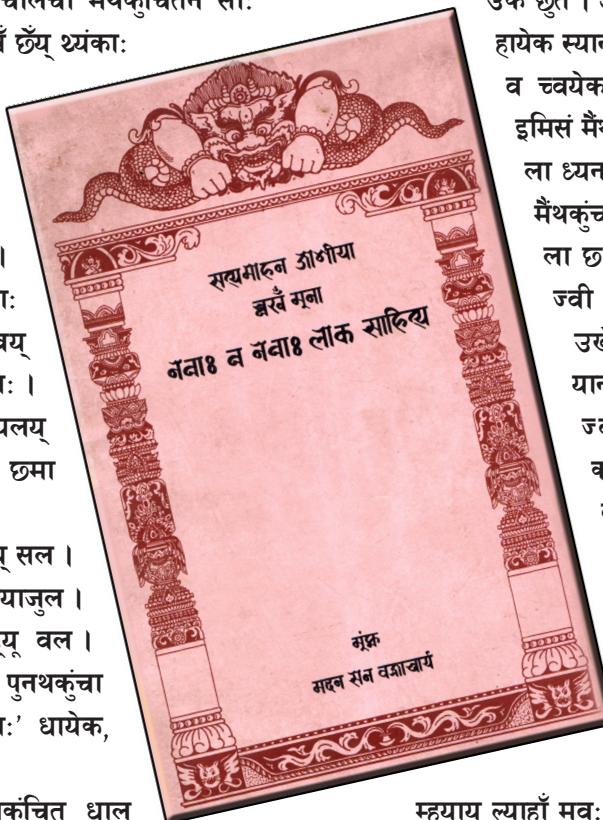
हानं अन लाखय् लसिंत वल । इमिसं मैथकुंचित जवना यंकल । अमिसं वयात धाल “का बबुरा मचा, छु मन्हि छुना च्वं । जिपिं छकः प्याहाँ बनावये ।” मैथकुंचां मनय् स्वां ह्वेकल । वं हेरामोति प्वः खुया यंकेगु बिचाः ल्वीकल ।

मै थकुंचिया महि छुनाच्वन । हानं अन वहे न्हापायाम्ह छुं छम्ह हा: वल । छुं धाल “खँ छता ल्हाये योसा मन्हिछपा हिं ।” मैथकुंचां धाल “ध्वगिम्ह छुं ! अले वं भुतुली नाला ह्या उँक छुत । अले वहे नालां वं व छुँयात च्वैच्वै हायेक स्यानाबिल । मैथकुंचिया ज्ञां छतिं मदु । व च्वयेकन । लाखय् लसिंत ल्याहाँ वयेव इमिसं मैथकुंचित जवनाःचित । इमिसं वयागु ला ध्यन । इमिसं मल्ताचिइ ला थुथुं नल । मैथकुंचा ह्वाय् ल्हवाय् खवल । वया म्हय् ला छक् हे मन्त । वया म्ह कँलाय् जक जवी धुकल ।

उखे मैथकुंचिया मांया इ्यालय् समाः यानाच्वन । मैथकुंचां नं हेरामोति प्वः जवनाः वइ धका: व न्याकुं कयाच्वन । थुबलेहे अन को छम्ह वया: थथे हा: वल- “मांया समा समा, म्हयाय्या कँलाय् कँलाय् !” अले मैथकुंचिया मांनं व कोयात ‘ध्वगिम्ह क्वः’ धका: ककिचां कयेका छ्वत । क्वः अन बिस्युवन ।

मैथकुंचा सित । अले थः म्हयाय् ल्याहाँ मवः धका: मैथकुंचिया मां नुगः दाया: खवयाजुल । पुनथकुंचा जक ज्ञां दयेका: न्हिला जुल । उलिंचिया बाखं थुलिंचा ध्योतयेगु कुलिंचा ।

छगु पुस्तां मेगु पुस्तायात परम्पराकथं कनावयाच्वांगु मौलिक रूपय् ल्यनाच्वांगु थुज्वःगु न्यैकँबाखंनय् भीगु लोक जीवन पद्धति प्रतिबिम्बित जुयाच्वनिगु जुल । आखः मस्यूपि, मसःपि मनूतय्गु समाजय् नं थुज्वःगु लोकबाखं (न्यैकँबाखं) अतिकं लोकप्रिय जुयाच्वनी । बाखं छपु न्यैकादिसँ रे धका: सुनानं इनाप यात धाःसा बाखं कनीम्हं थथे बाखं छुइ धुकिइ - “छगु देशय् अथवा छथाय् गामय् .....” थथे बाखं कनेगु शुरु जुलकि व बाखं कनाच्वांगु थाय्बाय्यागु वातावरण हे लोक विश्वास, लोक मान्यता लोक धारणा लोक संस्कार, लोक रीतिथिति भय्भय् बिइधुंकी । बाखं हिसिदयेक न्हयानावं वनी । बाखं कनिम्हं उलिंचिया बाखं थुलिंचा ध्यो तयेगुकुलिंचा’ धका:

सद्विद्वित स्वीगुगृगु ख्वप पौ. बःष्टि पौ(पाक्षिक)

बाखं क्वचायेकीबले भीगु बाखं कनिगु मौलिक पद्धति व पहः ब्वल्हनाच्वंगु नं खनेदया च्वनी।

खला बाखनय् थी थी भेद नं खनेदयाच्वनी। गणोद्यःयागु बाखं, महाद्यःयागु बाखं, सत्यनारायणयागु बाखं महासत्वयागु बाखं, स्वस्थानीयागु बाखं नं बाखं हे खः, तर थुज्वःगु बाखं कनीबले धार्मिक अभिप्राय दयाच्वनी। अथेह धार्मिक अनुष्ठानकथं कनेमाःगु नं जुयाच्वनी। लोकबाखनय् धाःसा लोक मान्यता, लोक धारणा, लोक परम्परा व लोक मानस तत्त्वयागु हे विशेषतात दयाच्वनी, लोकबाखनय् द्यःपिनिगु हे प्रसङ्ग वयाच्वंसां थुज्वःगु फुक प्रसङ्ग लोक जीवननाप स्वापू दयाच्वनी। थथे धयागु लोकबाखं शास्त्रीय पद्धतिं मुक्त जुयाच्वनी।

लोकबाखं धयागु न्हयाइपुकेगुया नितिं जक लोकप्रिय जुयाच्वनीगु मखु, लोकबाखं धयागु अतिकं शिक्षाप्रद नं जुयाच्वनी। अभ थौकन्हेयागु समाजशास्त्र व मानवशास्त्र अध्ययन अन्वेषण अनुसन्धानया दृष्टिकोणं लोकबाखंयागु महत्त्व व उपादेयता च्वन्हयानाच्वंगु जुल।

नेवा:भाषाया लोकबाखं नं नेवा: समाजय् दयाच्वंगु जातीय निजत्वयात क्वातुक ज्वना: म्वाकातःगु खनेदयाच्वनी, अले थुकिं नेवा:भाषायात व्यापक नं यानायंकी। नेवा: लोकबाखनय् थःगु हे पहःयागु बाखंया अभिप्राय व बाखंया प्रारूप नं ल्यैल्ये पुयाच्वनी। थुकीयागु हे लिधंसाय् नेवा:भाषाया लोक बाखंयात थथे ड्वथलेफ्-

(१) लोक जीवननाप घ्यपुनाच्वंगु बाखं (२) अक्कल बुद्धि व दूरदर्शिताया बाखं (३) अर्तीउपदेश नीति प्रधान बाखं (४) भाग्यवादी, कर्मवादी बाखं (५) अलौकिक गुणया बाखं (६) न्हिलिख्यालिं जाःगु बाखं (७) वीरतां जाःगु बाखं (८) ख्या: कवं लाख्यलसिंतय्गु बाखं (९) भंगःपंक्षी पशुतय्गु बाखं (१०) पुलांपुलांगु पौराणिक बाखं (११) ऐतिहासिक तथ्यं जाःगु सत्यताया आभास बिझ्गु बाखं (१२) म्येचिनातःगु बाखं (बाखंम्ये)।

नेवा:भाषाय् उखेथुखे वायेत्यः फवायेत्यः थे जुयाच्वंगु यक्व लोकबाखंत दु। थुकियागु पूवंगु संकलन मजूनि। अथेनं करुणाकर वैद्य, प्रेमबहादुर कसा:जुपिन्सं आपालं कृतः याना: थी थी नेवा: लोकबाखं पुचः पिथने धुंकूगु दु। दसुया निम्तिं पिदने धुंकूगु लोकबाखंया छुं छुं नां (छ्यं) थथे खः:-

(१) लोक जीवनया बाखं
१. सीकाभूयागु ल्वापु बाखं
२. न्हय्म्ह तताकेहैयागु बाखं
३. हाकुमुस्या माकुया बाखं

- ४. बोक्सी ससः मांया बाखं
- ५. हँखेधोमा व ग्वासिं दाजुया बाखं
- ६. पाजु व भिंचाया बाखं
- ७. आशामदुया बाखं
- ८. स्वम्ह त्वापिनि पाहाँ सःतीगु बाखं
- (२) अक्कल बुद्धि व दूरदर्शिताया बाखं
- १. अतिनं मतिना हिरायागु फवःया बाखं
- २. नुगः स्याःम्ह बुहिया बाखं
- ३. तिं भिंभिं काये योसा द्वाहँद्वाहाँ वाया बाखं
- ४. सिंबज्जा: व महारानीया बाखं
- ५. ध्वादःम्ह ससःअबु, ज्ञांदुम्ह भमचाया बाखं
- ६. ल्हासानेवाःया बाखं
- ७. फैचा व्यापारया बाखं
- ८. खें सा मां ओ सा मांया बाखं
- ९. स्वीनिता लक्षिण लाःपि निम्ह काय्या बाखं
- १०. न्याँया प्वाथ्यच्चंगु हिरामाःया बाखं
- ११. मति मभिं मिसाया गति धइगु बाखं
- १२. लखावती बेस्यायागु बाखं
- १३. ल्हासाय् लुँ पाँय् पाँय् धइगु बाखं
- (३) अर्ती उपदेश नीति प्रधान बाखं
- १. ध्वांगुर्जया बाखं
- २. हेमचन्द्र राजाया बाखं
- ३. उपकारी मचायागु बाखं
- (४) भाग्यवादी। कर्मवादी बाखं
- १. कालद्यः नापलाःगु बाखं
- २. कर्मद्यः नापलाइगु बाखं
- ३. खिपतं नौवाइगु बाखं
- ४. प्यम्ह काय्या बाखं
- ५. पुलां धौ धइगु बाखं
- (५) अलौकिक गुणया बाखं
- १. सिन्हःपता मय्जुया बाखं
- २. कन्यादान सुयात बिझ्गु धइगु बाखं
- ३. धासिपाव धइगु बाखं
- ४. फसिग्वारा राजकुमारया बाखं
- (६) न्हिलिख्यालिं जाःगु बाखं
- १. ककाजुयागु बाखं
- २. न्हय्म्ह तताकेहैयागु बाखं
- ३. तानाद्यःया बाखं
- ४. च्याम्ह मचातय्गु बाखं
- ५. साहुया ल्हाहा क्वकायेमज्यूगु बाखं

- ६. क्वेनागनेद्यःयात च्यापांचूम्ह बाहंया बाखं**
- (७) वीरतां जाःगु बाखं**
१. पःसं बाबुचियागु बाखं
  २. लाखय् नैम्ह भाखय्यागु बाखं
  ३. लसि महारानीयागु बाखं
- (८) ख्याः कवं लाख्यलसिंतयगु बाखं**
१. धोंचोलेचियागु बाखं (थुकी दुनेच्वपिं लाख्यलसिंतयगु)
  २. सुं ज्यना: भौतं भुनाम्ह मलेजुया बाखं
  ३. मरूसत: या ख्याःया बाखं
  ४. कवंप्याखं हुलिम्ह मिसाया बाखं
- (९) भंगः पंक्षी पशुतयगु बाखं**
१. धोंचोलेचियागु बाखं
  २. गरूड नारायण व मैयाया बाखं
  ३. भंगःया मू भंगःलं हे धाइ धइगु बाखं
  ४. गिद्या मनू मचाया बाखं
  ५. लुँभंगःया बाखं
  ६. जुजुया सिबय् जि धनी धैम्ह चखुचिया बाखं
- (१०) पुलांपुलांगु (पौराणिक) बाखं**
१. मचा जोगीया बाखं
  २. हयउँख्वा: माजुया बाखं
  ३. येंयाम्ह भिंद्यःया बाखं
  ४. यलया स्वकः हाठिका तैम्ह भिंद्यःया बाखं
- (११) ऐतिहासिक तथ्यंजाःगु, सत्यताया आभास बींगु बाखं**
१. गुरुमापायागु बाखं
- सचिवत स्त्रीगृगृगु ख्वप पौ. बःष्टि पौ(पाक्षिक)**
२. सुरतबज्ज ल्हासां ल्याहां वःगु बाखं
  ३. जामनः गुभाजुया बाखं
  ४. क्वेनाखुसिङ्ग बंसि ताइगु बाखं
  ५. रानीपुखूसिथय्चवंम्ह ल्वहँयाम्ह किसिया बाखं
  ६. नागया छ्यनय् जुनाच्वंम्ह लुँभंगःया बाखं
  ७. सत्यनागयागु बाखं
- (१२) म्येचिनातःगु बाखं (बाखं-म्ये)**
१. सिलुतीर्थस वनीगु बाखं-म्ये
  २. सितलामाजुयागु बाखं-म्ये
  ३. नवनागया बाखं-म्ये
  ४. स्वयेनगुया बाखं-म्ये इत्यादि ।

थौं विश्वया कुंकुलामय् मानव समाजया दुने थी थी जाति, जनजातिपिनिगु पुचलय् मौखिक रूपं ल्यनाच्वंगु, ब्वलहनाच्वंगु तथा न्हनावनेत्यंगु थी थी लोकबाखंयात वैज्ञानिक पद्धतिकथं मुंकेगु ब्वथलेगु व दुवालेगु थें जाःगु गुलिखे मालेज्या तिष्यंके धुंकूगु जुल । भीथाय् धाःसा थगु विषयलय् भी तस्सकं हे ल्यूने लानाच्वंगु जुल । छाय्धाः सानि, लोकबाखंया सर्वमान्य सिद्धान्तकथं, विश्वया लोकबाखं पुचलय् दुथ्याकेत भीसं नं भीगु लोकबाखंया ता धलः (क्लमभह या त्वभि त्थउभक) व लक्षण धलः (क्लमभह या :यतषक) तक नं पिथनेफुगु मखुनी । खला भीसं लोकबाखंय् भीनं तःमि धकाः धयावयाच्वना । अथे जूसां भीसं भीगु लोकबाखंयात विश्वया लोकबाखंया इवलय् दुथ्याका थकेगु कुतः यायेमफुनी । थुलि याये फतकि तिनि भीगु लोक साहित्य मुनेगु व पिथनेगु ज्या पूवनिगु जुल ।

मास्टर यागु पेठसन पट्टा

- कृष्ण प्रसाद धन्धा

सदां थें सुथाय् चिया त्वने वलय् ब्वंकिम्हा मास्टर जूगुलिं सुथाय् निसें न्हयगु कमजुल । न्यला प्यला तलव ल्हातय् थौं नं सामाजिक सञ्जाल फेसबुक पौ च्यागु तगिंयापु ब्वनामिपिंता ब्वनेकुथिङ्गहे मलात । पेन्सन पट्टा नं दयेक मफुत । छु पुइका । वांलाक म्हा सियाम्हा मास्टर ब्वंकिम्हा जुयोच्वना । ख्वीछदा क्यंगुलिं यायमगु खाँ नं थुइके मफुत । वडा, यागु किपा स्वयेलाता । छु जुलाथें जक ब्वने कुथिङ्ग पाखें अवकाश व्यूगु जुयो सिडीओ अद्वा, किताब खाना व समन्वय बांलाक स्वयावलय् थम्ह थःता धिरज याये च्वना । अवकाश पत्र काय्या लागिं शिक्षा इकाई पाखें मास्टर यागु इज्जत कायेगु मफयः मरूगु जुयच्वना । जिगु मन थातय् विकास समन्वय इकाई व शिक्षक किताब ज्या जूगुलिं थम्ह नं थःगु प्राण त्याग मलात । किपा वक्य् च्वया तःगु कमेन्ट खाना भगु जुयोच्वना । वय्कः यागु थर स्वया वलय् किताबखाना, अद्वा, शिक्षा गबलें महर्जन व गवर्लें डंगोल जूगुलिं पेन्सन पट्टा दयेके मफुगु जुयोच्वना । लछि न्येलातक उगु ज्याकुथिङ्ग उगु ज्याकुथिङ्ग पद्धतें महर्जन व गवर्लें डंगोल जूगुलिं पेन्सन इधुथिधु जुवलय् ई यक्वः वान । छें जहान लछि व्वनेदत । वय्कःयागु फाइल धःसा किताब खानायागु अद्वा अथेंतुं भवाताँजुय इधुथिधु जुवलय् ई यक्वः वान । थें जहान च्वगुजुल । थौं कन्हय् पूँजीवादया जमानाय् वालें नं मास्टर जुसां बुद्धि मदुम्हा जक ध्यवा दपुनिगु इज्जत दइगु ज्ञान याता ई द्वपं व्यूगुजुयो च्वना । थर मिले मजू नापां छ्यले मफयो मास्टरयागु सितिकं वालें नं मास्टर जुसां बुद्धि मदुम्हा जक ज्ञान वांगुलि जिगु मन ख्वाउँसे च्वन ।

गुन्ही पुन्ही व सापारुता गाईजात्रा धाय मठिं

समिर

स्वनिगः नेवः या राजनैतिक राजधानी नपां सांस्कृतिक राजधानी न खः । स्वनिगः या आदिवासी जनजाति नेवः समुदायं दाच्छितक डायकिगु थी थी जात्रा नखा-चखा, पुजाआजा, संस्कारत व संस्कृति थानाया सांस्कृतिक तिसात खः । स्वनिगः या भौगोलिक बनावट (बाँया अवस्था) अलय नाइगु चा नपां स्वापु दःगु बुँज्यानपां अलय हिन्दू व बौद्ध दर्शन नपां स्वापु दःगु जात्रा, नखा चखा अलय वनपां स्वाडःवैगु प्याखंत बाजा-गाजात, पुजा आजात थानाया अमूर्त सम्पदात खः व नपां स्वनिगलय् उखें थूखें चाकलिं दाडः तःगु मथ, देगः, देवालय-शिवालय, बहः बही, द्याँ, आगं छें, पिठत, सत्तः, फल्चा, ल्वहँहिति, तुथि, पुखु, ब्वंगः, चुकः, दबु, गल्ली गल्ली, तब्यागु मूलाँ नपां छैँ थानाया मूर्त सम्पदात खः।

थजगु मूर्त-अमूर्त सम्पदा नपां नपां नेवः समुदाय दुनय् बुइबलय् निसे सीइबलय्तकया थीथी संस्कार, पुजा, पर्व (नखाचखा), लसताया ज्या इवःत स्वनिगः या छगू महत्वं जःगु सांस्कृतिक विशेषता

खः । संस्कारं जःगु सांस्कृतिक ज्या इवःता सामान्य भाषं दुनयया संस्कृति (आन्तरिक संस्कृति) काथं डालः कायो तः सां अपलं सार्वजनिक काथंन डालयगु या । थजगु संस्कारता सामान्य काथं बुइबलय निसे सीबलय्तकया संस्कार नपां स्वापु दःगु काथं छख्य् लिइके फः ।

मचा बु ब्यांकयगु, मचा चिपं थिइकेगु, नेदा बुदी' (पुन्ही) यदा बुहीं, इहीं कयतापूजा, बाहातयगु, इहिपा, जंको थजगु संस्कारत नेवः तयगु संस्कारय् म्वाबलय् हे याइगु जीवन नपां स्वापु दःगु संस्कार खःसा मनू सीय धुंकः याइगु, सीथाय् यंकेगु उयगु (दाह संस्कार), लक्च, डान्हमा वा न्हयन्हमा, पाखाजा तयगु दुब्यांकयगु स्वन्हचा तः वानयगु स्वंम्वं ल्हयगु, लाहा पानयगु घःसु हिं स्वन्हुं वा लत्या याडः श्राद्ध यायगु सापारु खुनुं सीम्हासिया नामय् साँचा चाहिइकेगु जलदान (न्हिं न्हिं वा लच्छिया छकः महाद्योता जल लुकः वानयगु) खुला दाकिला नेदा तिथि, हानय् मः श्राद्ध, सोह श्राद्ध थजगु सीम्हा पितृया श्रद्धा याइगु सीमनू नपां स्वापु दःगु संस्कारत खः ।

स्वनिगः या नेवः तयगु सांस्कृतिक नखाचखात अपलं चन्द्रतिथिनपां स्वापु दःगु खःसा छगू नेगू सौर्य तिथि नपां नपां स्वापु दःगु जात्रापर्वत नं मरुगु मखु । गाठामगः चहें न्हयाइगु नखा मेगु दाँया भलभल अष्टमीतक न्हयाकिगु स्वनिगः या नखाचखात थानाया स्थानीय नेवः तयगु परम्परागत पेशा, बुँज्यानपां तप्यकः वा बेक्वयकः स्वापु दः । स्वनिगः या मू अन्न वापिय धुसां निसे नेवः तयगु न्हपांगु जात्रा गाथामगः चहे डायकी । वापिज्या धुंकः बःछिया वा लच्छिया छकः धाय्ये नेवः तय नखा वै । गुगुनखा चखा मेगु दाँया भलभल अष्टमी (भगस्ती) तक अथे धाय्, बूँपाज्या व प्वात ज्या तकखय् जात्रा क्वचाई । स्व निगः या नेवः तयसं डायकिगु मू चाडपर्व त मध्ये गाठामगः चहे, नागपञ्चमी, गुन्हिपुन्ही, सापारु, कृष्णाष्टमी, गुलाधर्म, च्वथा, बौद्धायगु खवः स्वयगु, पञ्जारां चहे, यन्यापुन्ही, इन्द्रजात्रा, सोह श्राद्ध, नला स्वानिगु, मोहनी, स्वन्ती सकिमाडा पुन्ही, योमारी पुन्ही, छ्याला पुन्ही, घ्यो चाकु सङ्क्रान्ति, डालाकेगु श्रीपञ्चमी, शिवरात्री (शिलाच हे), होली पुन्ही, बिस्का जात्रा, मां यायगु खवः स्वयगु, दीगुपुजा, सिथिनखा, करुणामय (बुड्यो) या जात्रा, भलभल अष्टमी थजगु खानय् दः । थव फुक जात्रा व पर्व त बूँ ज्यां फुर्सद दै बलय् डायकेगु याडः तःगु खः धायगु थुकिया अध्ययनं सिइके फः ।

थव नपां थुगु जात्रा, नखा-चखाखय् छ्यलिगु वस्तुत व घासा (परिकार) त न अपलं बूँ सैगु नपां हे स्वापु दैगु अध्ययनं क्यं । गथेकि गाथामगः चहे बलय गाथामग दयकेता छ्यलिगु नःप,

सचित्र स्तीगृगृ खप पौ. बःष्टि पौ(पाद्धिक)

छवाली, सु, गुन्हिपुन्ही बलय ताहामचा दयकेता छ्यलिगु पै, लु, पलेस्वं-पलालप्ते, च्वथाबलय् छाइगु पालुमा, बुबत, वस्पति (बःसि पु), तःसि, तुसि, पञ्जरांचेसं फिडगु सारां (फाकंयाय्), नला स्वानयता तैगु त्येछ्व, लाजा, मोहनी बलय नं नलास्वाड त्यछ्व, लाजा, छ्व, तु, पालुमा नपांया पालुमा खवःसि स्वनितबलय् छ्यलिगु गवयंचास्वं तःपवस्वं/कसित तपवस्वं, खवसि, केरा, तः सि, आमासि, भोगत्या, पासी, हलुवाबेट थजगु थी थी सिसाफलत, सकिमा पुन्ही बलय छ्यलिगु सकी, चाकुही, लाजा, मुस्या, छ्व, बरांचा, ताय॑। योमारी पुन्ही बलय छ्यलिगु पोचू, चाकु, हामः, घ्यो चाकु सद्कान्ति बलय छ्यलिगु घ्यो, चाकु, तरु, चंसु, पलाँचा, लाभा (मागु लाभा), कःचः, दिगु पुजाबलय छ्यलिगु मू स्वं, सिथिनखाबलय छ्यलिगु जाकिचुं (पोचू), कय्गु मू माय॑, थजगु फुक्क बुँ वडगु वस्तुत खः। खपयया बुंज्यामि पिसं दाय॑ दाय॑ पतिकं वा पिज्या धुंकः सिन्हाज्या व्यंकेय् नं याई। सिन्हाज्या व्यंकेय् इलय् दुमः बलय थें दुव्यंकिबलय् याइगु काथंछुँ फुक्क सुचुकुचु याडः बाँइलः भाडा कुडा सिलः, वसः हियो, फुक्क परिवारं म्व ल्हयो व्यंकी। नपां उखुतुया सुथाय॑ जा छाक त्वःतः, ला: तयो भ्वयं थें नै। थुकाथं संस्कारया नियम पालना याडः थानाया किसानतयसं बुंज्याता विशेष महत्ववियो थःगु सांस्कृतिक ज्या इवःत स्वाडः डाय्क वयो च्वंगु दः। थुकाथं स्वनिगःया नेवः तयसं डाय्किगु फुक्क जात्रा, नखा-चखा बुंज्या नपां तप्यकः वा बेक्वयक स्वापु दः धाय॑ फः।

स्वनिगया स्वंगु दे खप, यैं व यलय् छग् छग् मू जात्रा डाय्क च्वंगु दः। बिस्का जात्रा खपया मुख्य जात्रा खः अथेहे यैं या यन्याबलय् डाय्किगु इन्द्रजात्रा, व यलयया बुङ्द्यो (करुणामय) या जात्रात मुख्य जात्रा खः। खपया मेगु जात्रात थे गुन्हिपुन्हि व सापारु नं छग्

बिस्क महत्व कः घाडः च्वंगु जात्रा खः।

गुन्हिपुन्ही निसे कृष्णजन्माष्टमीतक डाय्किगु गुन्हिपुन्ही सापारु बलय पिढबइगु परम्परागत सांस्कृतिक प्रस्तुति धःसा हलिमय लोकं हवा। धात्येंगु खाँ थानाया बाजागाजा, दाफा भजनया येंत, सद्गीत, प्याखंत व कलात पिढबइगु खाय॑ गुन्हि पुन्ही सापारु लोकं हवा। गुन्हिपुन्ही बलय् ल्हयोवैगु धिंताडगिसी, कृष्ण जन्माष्टीतकं हे न्हियान्हिथं थी थी हिसी ख्याली प्याखंत व थीथी पहः (प्रतिक) कायो पिढबई।

सापारु खुन्ह सुथाय॑ त्यलं निसे वांगु सापारु साति खुन्ह निसे सीपु दाच्छितकया सीपिनिगु अमि परिवारं थीथी पहः व तजिया साँचा दयकः (प्रदक्षिणा मार्ग) चा दांकिगु चलन दः। उगुइलय श्रद्धा व आस्था तयो थी थी मनूतयसं माल्पा (थौ कन्हे बिस्कुट व जुस मेमेगु नसात) इडः दान याइगु नं चलन दः। उगु साँचा नपां त्वालाय-त्वालयया सांस्कृतिक पुचलं धिंतांगिसी व बाजा (लालाखि, धाँ, धिमाय॑), रामायण व भजन माकप्याखं देवी, भैलया लाँ प्याखं नपां साँचाया हःनय तयो प्याखं ल्हइक हैगु चलन दः। व फुक्क चा दांकय् हे मः। गुन्हिपुन्ही बलय् सापारु निसे कृष्णाष्टमीतक पिढबइगु थी थी सांस्कृतिक प्याखंत मध्ये भैल, देवी, माक, लाखे, कवांचा, म्हवेखा, ख्या, जड्गली गाईचा, हनुमान, सलाँ, हाय॑, फाकंली, लुसी, गरुड, दैत्य, डा, खिचा, भालुं, कलाँली, नागाचा, किजापुजा, कपाय॑ फ्यनिगु, सिलुतिर्थ, साँदे थजगु थी थी महत्वं जःगु सांस्कृतिक प्याखंत खः। उगु प्याखंनय छ्यलिगु थी थी बाजागाजा त सद्गीत फुक्क थानाया महत्वपूर्ण पक्ष मध्यसि मगा। थजगु सांस्कृतिक छवज्यां गुन्हिपुन्ही सापारुता खपया छग् लोकं ह्वागु पर्व नपां नगरया सांस्कृतिक वैभव (सम्पति) काथं उलेज्या याडः च्वंगु दः। विद्वान जगदीश सम्शेर

राणां खप देता नाचगानया राजधानी अथे धायोद्यूगु मखु। थुजगु फुक्क स्वयो हे धायो द्यूगु खः।

गुन्हिपुन्ही सापारुबलय् थी थी काथंया सांस्कृतिक ब्वज्या व ज्याइवः त न्ह्याकिगु जूसां थु किया महत्वदःगु धःसां साँ चाहिईकेगु हे खः। न्हपांगु गुन्हिपुन्ही खुन्ह सातिखुन्ह निसे थुगुसीया गुन्हिपुन्ही खुन्ह सिपुं जकया परिवार पिसं थःगु गच्छे अनुसारंसाँचा दय्क दे चाहिलिगु संस्कार हे सापारु खः। गनां हे नेम्हा सितः धःसा मू साँचाया जालय सुयाय् डःखः सापाख्वः व कपालय् तयमःगु फुक्क सामान तयो घाकः यंकिसा गनां नेम्हां तुं नं दयकगु खानय् दः। परम्पराकाथं चिच्या-चिच्चाहिपुं मचात सीसा डोकचाख्य् साँचा दयकः दे चा हिडिकिगु चलन दः। डोकचाख्य् साँ दय्क बलय डोकख्य् नःपः व तिं कछिप्पुतियो उकिता चिड च्वय् डुखः सापाख्व(लाहां तं च्वयो तःगु) तयो, मिसामचा जूसा परासी व मिजंमचा कापः जक तयो हिड सियदय्की। थौकन्हे साँचाख्य् मरुम्हा मनूया तस्वीर नं यखायो यंकिगु जुयो वल। अथेहे तःहिपुं सीसा मिसाम्हा वा मिजंम्हा साँचा दय्किबलय् थ्यंमथ्यं न्ह्यकुनिसे गुकु हाकगु पैं प्यं गःता लू खं हिडः च्वय पाख्य लाहातं च्वयो

सद्विद्वत् स्त्रीगृगृगृ ख्यप पौ, बःष्ठि पौ(पाक्षिक)

तःगु सापाख्वः तयो षँ खानय् मद्यकः
सीम्हा मिसाम्हा व मिजंम्हा सिय दय्कः परासी
वा कापलं हिडः ताहासाँ/ताहामचा दय्की ।

थुकाथं साँचा दय्किवलय
डोकचाय्गु साँ दय्कः चाहिइकिबलय डोकय्
कपः छ्वयो पुयो दे चाहिइकी सा ताहामचा
चाहिइकय्ता प्यख्य् पैयाय्गु हे नाँ तयो
कुछिति थाल्हनिगु याडः प्यम्हसि कुबिय
छिंकः दय्कः कुबियो हःनयं लिनय् साँचा
धस्वाक तय्ता जनी ताहाक तयो दे
चाहिकी । थुकाथं परम्परागत काथं साँया
पलिसा ताहासाँ वा डोकोचा साँ दय्किबलय
खास याडः डोक, पैं, सु, काप, पुनं लाहातं
च्वयो तःगु सापाख्व, पलालपते व पलेस्वं
दःसा साथुपाका स्वं, सुं थाडः तःगु डःख,
भ्याय्याय्गु ग्वः लाक दय्कः उकिया क्वै
भन्डा दःगु न्हयं व मेमेगु समाया सामानत
यखायो हःगु दः । थुकीं सापारु संस्कार
आधुनिक प्रविधि, सामग्री व उपकरण दय्
हाँ हे छ्यलः वगु खः धाय्फः ।

गुन्हिपुन्ही व सापारुयाय खायं
मल्लकालय्या थी थी न्यं कँ बाखंत नेवः
समुदाय दूनयं धायो वयो च्वंगु दः । अलय
गुन्हिपुन्हिया साँचा दयकिगु पहः व सामानत
स्वयबलय् थुगु संस्कार मल्ल काल स्वयो
यक्वः न्हपानिसें डाय्कः वगु जुयफः ।
गुगु इतिहास व संस्कृतिया ब्वनामिपिन्ता
अध्ययनया विषय जुयफः ।

स्वनिगः या नेवः तयसं ऐतिहासिक
कालं निसें डाल वयो च्वंगु धार्मिक आस्थात
हिन्दु व बौद्ध हे खः । हिन्दु दर्शन काथं
मनू आत्मा व जिउया स्वापु खः । जिउ
मदयो वानिगु नाशवान व पञ्चतत्वं(जल,
पृथ्वी, वायु, अग्नि, आकाश) दैगु खः सा
आत्मा सीमखु अमर ज्वी । थव हे दर्शन
काथं हिन्दुतय्सं थःपुं तस्कं योपुं परिवारजनत
सीबलय् थी थी मृत्युसंस्कार याडः वयो
च्वंगु दः । उकि मध्ये सापारु नं वहे
सीइबलय् निसें स्वापु दःगु छ्गू संस्कार
खः । धापु काथं सीय धुकः सीम्हासिया

आत्मा थवहे बँगवाराय् चा चा हिलः च्वनि ।
अलय् सापारखुनुं सीम्हासिया आत्मास्वर्गय्
वानय्ता दश्वी लाक वैगु बैतरणी खुसी
छिय मालिगु । थवहे बैतरणी छिकय्ता
छ्गू कचा काथं साँया प्रतिक (चिं काथं)
डोकचा वा ताहासाँ दय्कः दे चाहिइकेगु
प्रचलन न्ह्याकला जक धाई । थथे साँचा
दय्कः दे चाहिइकसा सीम्हासिया आत्मा
उम्हा साँचाया छुपे ज्वडः बैतरणी छिडः
थव बँगवारां स्वर्गलोकय् वानि धाय्गु धार्मिक
बिश्वास याडः वगु दः । उकिं सापारु
सीम्हासिया आत्माता मुक्त याय्गु छ्गू
परम्परागत मृत्यु संस्कार खः धाय् छिं ।

सापारुखुनुं सीपिनि परिवारपिसं
सुथाय्निसें साँचा दय्केता मः काथंया
सामग्रीत मुकी । अलय् साँचा दय्के धुकः
थुकिया संस्कार न्ह्याकी । थःम्हा पुरोहित
सःतः, सापाख्वः दानयाईगु बस्तुत व मेमेगु
पुजा सामग्रीत ब्यवस्था याडः संकल्प याई ।
गुकिता संस्कृत भाषं ‘वृषोत्सर्ग’ जक धाई ।
सापारु खुनुं साँचा ल्हानय् धुकः सीपिनिगु
परिवारं धौबजी, चिच्यागवगु क्यूगु फवया
तुसि, पासी दान मयासिं मगा । थौं कन्हे
धःसा थी थी चाकुमारी, बिस्कुट त्वनिगु
वस्तु (जूसत) नाः त्वंकिपुं नं दः । बःजुता
दान बिइगु व पुजा सामानत संकल्प याय्
धुक न्ह्यन्हमा थूम्हा म्ह्याय्मचां साँचाता
स्वगं बियो पुजा याई । थथे स्वगं बियो
साँचा चाहिइकय्ता बिदा बिइबलय् परिवार
जनपिसं दुःखया खवबी हाय्कः बिदा बियो
साँ चाहिके छ्वै । थथे गुन्हिपुन्हि सातिखुनुं
दायঁ दायঁ पतिकं सीपिनिगु छেঁ नं आत्मा
बैतरणी छिकय्ता साँचाता दे चाहिकिगु
संस्कार खवपया नेवः तयगु थःगु हे पहः या
मृत्यु संस्कार खः । थव छुं नं जात्रा मखु ।

गोर्खा जुजु पृथ्वीनारायण शाहं
स्वनिगः त्याकय् धुकः यै देता नेपालया
राजधानी व ख्य् (नेपाली) भाय्ता सरकारी
कामकाजया भाय् काथं छ्यला । थुकीं
स्वनिगःया थःगु पहःया संस्कृति, थाय्-

बाय, नां-थर (बिनां) थजगु थासय् नं लिच्चवः
लागु जुल । थानाया नेवः तयगु बिनां नं
धाइबलय छ्गू व सरकारी ज्याख्य् मेगु
जुयो च्वंगु सकलसिनं सिउगु हे जुल ।
अथेहे स्वनिगःया थी थी थःगु पहः या नांत
नं गैर नेवः भाषं छ्यलः विस्थापित याडः
हल । अथेहे भीगु नखा चखा, जात्रा,
मोहनीता दशैं, स्वनिता तिहार, गाठामगः
चहेता घणटाकर्ण चतुर्दशी, यन्यापुन्हीता
इन्द्र जात्रा, बुंगद्योया जात्राता रातो मच्छेन्द्र
नाथया जात्रा, घ्योचाकु सद्क्रान्तिता माघे
सद्क्रान्ति, च्वथाता गणेश चतुर्थी थजगु
अपलं भीगु सांस्कृतिक नखा-चखाता ख्य्
भासं ह्यूगु नेगु प्यंगू दसु जक खः थव ।
अथेहे भीगु थाय्या थःगु हे नां यातानं यातु
गणेयोता कमलविनायक, इनरे गणेयोता
सूर्यविनायक, हाकुफोहिता, कालोधारा,
हाकुफ्व फल्वाता कालोपाटी, लांचा फल्वाता
भत्क्यापाटी, भुलांचाता पल्पसावस्ती,
बलाँक्वयता सूर्यविनायक, थजगु भीगु भाय्
व छ्यलीगु पहः स्वयो काथंमछिंक छ्यलः
वयो च्वंगु दः । अथेहे गुन्हिपुन्ही, सापारुता
नं तः दा हाँ निसें मिलय् मजुइक खयभाय्तयो
गाईजात्रा दक धायो वगु जुल । धात्यें धाय्गु
खःसा जात्रा लसता व द्योगणया पुजा-
आजा निसें स्वापु दै । सीगू संस्कार नपां
स्वापु दःगु थी थी विधि व ज्याइवः ता
जात्राधाइ मखु । अलय् सापारु गुन्हिपुन्ही
पिद्वइगु थी थी सांस्कृतिक ब्वज्या व
प्याख्यपिखंता जक स्वयो थुकिया धात्येंगु
संस्कारता बेक्वयकः गाईजात्रा धाय्बलय्
थुकिया थःगु पहता क्वसाय्गु थैं जक जुवनि ।
सापारु गुन्हिपुन्ही सीपिनि परिवारपाखं मयासें
मगागु मृत्यु संस्कार जूगुलिं थुकिता जात्रा
धाइबलय सीपिनि परिवारय बँगमलागु लिच्चव
लाइगुलि भी सचेत जुयमः । उकिं गुन्हिपुन्ही
सापारु छुं काथं हे जात्रा जुय फै मखु खः नं
मखु । उकिं थौं निसें गुन्हिपुन्ही सापारुता
मृत्यु संस्कार काथं सापारु हे धाय्गु गाईजात्रा
मधाय् । गुन्हिपुन्ही सापारु गाईजात्रा खः हे
मखु अलय् जुयनं फै मखु ।

खप नगरपालिकाया ज्या भवतः त

साउन १५ गते

खप नगरपालिका रवसालय् मङ्गलबार भाजुपुखु व उकिया चाकलीं सुचुकुचु ज्या इवः यासे खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं २०७४ सालनिसें न्हयाकगु ज्या इवः कोभिडया इलय् दिक्य् मःसेर्ली अःहकनं न्हयाकगु खः धायोदिसे न्हयागुनं देशय सम्पदा लागाय् समाजय् ल्वय्क ज्याथिंकः सुचुकुचु ज्या इवः याइगु खाँ नपां नगरपालिकां सुचुकुचु प्रचार स्वयो अपः ज्या याडः क्यन्यगु काथं याडः वगु, अपलं जन-सहभागिताता ब्वतिकाय्केगु नपां अभ व्यवस्थित याडः यंक्यगु खाँ काडः दिल ।

सुचुकुचु

ज्या इवः सं वातावरण समितिया कजि नपां ९ न वडाया वडाध्यक्ष रविन्द्र ज्याख्व जुं सुचुकुचु छगू संस्कार खः धायो दिसे लक्स यचुपिचु व बालाक वाउँसे च्वकः तय फःसा पर्यटकपुं नं अपलं द्वैह वइगु खाँ ब्याकसे खप नगरपालिकां स्थानीय जनताया रवाहाली नं कायो बःछिया छक सुचुकुचु ज्याइवः अभियान काथं न्हयाक छगू ब्वनयकुथि छगू सम्पदा अलय छगु सहकारी छगु सम्पदा या नारा च्वयकः सुचुकुचु ज्या इवः न्हयाकः वयो च्वांगु खाँ ब्याकः दिल । वर्षा बलय् नाखं जुइगु ल्वय अप्व जूइगुलिं नाः फिल्टर याडः त्वनय्ता नं वयकलं धायो दिल ।

वडा नं १ या वडाध्यक्ष श्यामकृष्ण खत्री जुं ब्वनयकुथिया लिकं सिमाचात पियता वडाय् स्वापुतयो दिसैं धायो दिसे भाजुपुखु लिक ब्यापारी तय्सं बिचः याड सुचुकुचु याडः दिय्ता इनाप यासे पुखुली फोहर याइपिन्ता नगरपालिकां बं पुडिकिगु नं खाँ काडः दिल ।

खप नगरपालिकाया प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वसन्त भट्टराई जुं सुचुकुचु ज्या इवलं समाजता थःगु धायगु भावना ब्वलानिगु खाँ ब्याकसे नगरपालिकाया सुचुकुचु ज्या इवः खय सकलसिया रवाहाली दय्मः धायो दिल । उगु ज्या इवः सं वडा नं २ या वडाया दुजः मन्जु मैर्याँ लाखांनं न्वचु तयो दयूगु खः ।

अनुगमन

साउन १६ गते

२०८१ साउन १५ गते चान्हयसिया ११:०० बजेतिया इलयनिसें तःसिकं व वयो खपया खवैह (हनुमन्ते) खुसी त.ब.वसेलीं खुसी सिथयया अपलं थाय् नाखं बुरय जुगु दः । खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं उगु खुसी बःलं बुरय जुगु व पॉचां ल्हागु थासय् भायो आनाया स्थिति गथे च्वाँ दक सिइकः दिल । वयकलं खुसी बःलं खप नगरपालिका वडा नं १ या धालौखुसी, इवामुरा कलेज, वडा नं ३ या बाराही ताँ, श्री शारदा आ.वि., वडा नं ४ या राममन्दिर, तारा मा.वि. व शान्ति निकेतन मा. वि. नपां वडा नं ७ हनुमान घाटया बालसेवक आ.वि, थुसाचा नपां या अपलं थासय भायो छु गुलि स्यंकला जक स्वयो दिल ।

छु दिन हाँ निसें उतिकं व वयो च्वांगु अलय् मंगलबार चान्हय वगु वलं खुसी बःवयो खुसीबलं खुसी बगः सिथयया वाबु ल्हाक स्यंकः ब्यूगु नपां खुसी थिइकया ब्वनय्कुथि, व्यापारिक

भवन, अस्पताल व सम्पदानं खुसी बलं ल्हाकगु जुल । खुसी बलं मानवीय व मेमेगु उलि भौतिक काथं मस्यंकसां किसानतय्गु बालीनाली धः सा अपलं स्यंकः बिल । खुसी चिच्या ब्याक यंकसेलि दायँ दायँ पतिकं उगु बस्ती खुसी बःलं ल्हाड च्वांगु जुल । थुगुसी अपलं व वगुलिनं अपः नोक्सान यागु जुल ।

सचिव स्वीगृह खप पौ. बःषि पौ(पाक्षिक)

पालिफः फल्चा उलेज्या

साउन १६ जाते

खप नगरपालिकाया आर्थिक ग्राहालीं दयकगु वडा नं ९ सःकुलां या पालिफः फल्चा बुद्धवार खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं उलेज्या याडः दिसे उपभोक्ता समिति च्वडः ज्यासाड द्यूपूं सकलसिता सुभाय् देछासे खप नगरपालिकां विदेशीया ध्याछ धेबा हे ग्राहाली मकःसे थःगु हे बलं सम्पदा ल्हवनय-कानय् व दानय्गु ज्या याडः वगु खाँ काडः दिल ।

वयकलं नगरपालिका थःगु हे तुतिखय दानय्गु कुतः याडः च्वंगु अलय् पर्यटकपिनिपाखं वगु धेबां नगरया चाकलीं विकास याय्ता ग्राहाली जूगु नपां वडाता मःगु व मालिथे च्वंगु विकासता हज्याक च्वंगु खाँ व्याकसे उपभोक्ता समितिया न्ह्यकनय स्वय थे पारदर्शी ज्याखं याडः हे खपपृ फुक्क धाय्त्रे विकास निर्माणया ज्या उपभोक्ता समिति पाखं ल्हवनय-कानय याय फःगु खः धायोदिल ।

साउन १८ जाते

खप नगरपालिकाया ग्रासालय न्ह्याकगु हाउस वायरिङ्गा व आधारभूत कम्प्यूटर तालिमया दिसिपौ लःल्हायगु ज्या इवः सं मूपाहाँ खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं लाहातय् ज्या दः पुं मनूत पित्याडः सीय मालिमखु धायोदिसे योग्य व सक्षम मनूत हांक जीवन न्ह्याकय् दै धायो दिल ।

वयकलं जीवन गौरवपूर्णा व तःलाक यंकय्ता न्ह्याम्हासिकय्तं लाहातय् सीपदयमःगु खाँ व्याकसे ल्यासे ल्याम्होपिन्ता देश व जनताया पक्ष राजनीति याकय्ता ग्राकय्ता मः अलय सु बालाम्ह शिष्य जुई व बालाम्हा गुरु नं जुई धायो दिसे सुनं मनू न्हःपां शिष्य अलय गुरु जुइगु नियमत प्रकृया नंखः धायोदिल ।

खप नगरपालिकाया शिक्षा, स्वास्थ्यया लागाय् च्वछायवहगु ज्या खय् अपल सिनं गथेयाय् फतादक चासो याडः वगु अलय उपभोक्ता समितिपाखं जूगु ज्याखं पारदर्शिता, थःगु धाय्गु भावना, थःगु हे मौलिक सीप व स्रोतत छ्यलः वयो च्वंगु ज्याता सकलसितं च्वछायो च्वंगु खाँ कुलः दिल ।

वडा नं. ९ या वडाध्यक्ष रविन्द्र ज्याखं नगरपालिकां याइगु ज्या पारदर्शी जूसा जक जनताया विश्वास ल्यडः च्वनिगु नपां खपया सांस्कृतिक सम्बन्ध भीगु थःगु हे मौलिक पहलं दयकेगु कुतः याडः च्वडा धायो दिल ।

वयकलं नगरया गल्ली गल्ली, चुकः, लाँ अभ बालाकय् गु काथं ज्या याडः वयो च्वंगु नपां सम्पदा जनतां थःगु भःप्यूसेलि सम्पदा ल्यंकः म्वाकःतय्गु ज्या बालाडः वगु खाँ काडः दिल ।

खप नगरपालिका सम्पदा शाखा प्रमुख रामगोविन्द श्रेष्ठ सकुलांया पालिफः फल्चा खपया बिस्कं पहया फल्चा खः धायोदिसे उगु फल्चा भीगु मौलिक पहलय हे ल्यंकः म्वाकः तयो खप नगरपालिकां च्वछाय बहगु ज्या यागु खाँ काडः दिल ।

ज्या इवःसं पालिफः पुनःनिर्माण उपभोक्ता समितिया नायो बिष्णु बहादुर मानन्धरं उपभोक्ता समिति च्वडः निःस्वार्थ ज्या साडः च्वंपिन्ता च्वछायो मनंखांक, मनः ग्राकः तयमःधायोदिल ।

समितिया दां भारी अलिसा मानन्धरं फल्चा दाउगुया आर्थिक प्रतिवेदन पिब्बसे खप नगरपालिकाया आर्थिक ग्राहालीं दयकगु पालिफः फल्चा दानय्गुया लागत इस्टिमेट ३९ लाख ५१ हजार ७१९ व खर्च ३२ लाख ५९ हजार २१७ तका जुगु खाँ काडः दिल ।

दसिपौ इत

सचिव र्हीगुगू खप पौ. बःषि पौ(पाक्षिक)

नेपालय् पिकःगु बस्तुत पिनय छवयो डेढ खर्ब तकांति जक आम्दानी जुई धायोदिसे प्रमुख प्रजापति जुं कर्मचारी पिन्ता नक्यता अलयब्याज पुलय्ता नपां विदेशीकय धेबा त्याडः कायमःगु अवस्था वय धुंकगु नपा नेपालय हिं स्वंगु अर्ब / खर्ब क्वतिया रेमिट्यान्स द्वहै वै गु नेपः या ल्यासे ल्याम्होपुं खाडी मुलुकय् वाडः हिचःति हाय्क कमेयाड हःगु वहे रेमिट्यान्सया भर्य देशया अर्थतन्त्र न्ह्याड च्वंगु व मरुसा दे चलय् जुय मफैगु अवस्था वल धायोदिल। ज्या इवःसं खप नगरपालिकाया प्रमुख

प्रशासकीय अधिकृत वसन्त भट्टराई जुं खप नगरपालिकां लाहातय ज्या दैगु तालिमत बियो ल्यासे याम्होपिन्ता ज्या सानय् फय्कः ब्यूगु, थःकय् दःगु ज्ञान व सीपं दे हज्याक्यता खाँ ब्याकः दिल। ज्या इवःसं हाउस वायरिड तालिमया स्यनामि पूण्यराम बासी, आधारभूत कम्प्युटर तालिमया स्यनामि रमेश प्रजापति, नेम्हा प्रशिक्षार्थीपुं रामकृष्ण सुवाल व कविता कवां नं न्वचु तयो द्यूगु खः। तालिमय हाउस वायरिड्गय् २६ म्हा व आधारभूत कम्प्युटरया तालिमय् ६४ म्हा सिनं तालिम कःगु खः।

नीछगू शदी सं छगू छगू नगरपालिकाय् छगू विश्वविद्यालय दयमः

साउन १५ जाते

खप नगरपालिकापाखं चाय्कः तःगु खप माध्यमिक विद्यालयस शैक्षिक वर्ष २०७९/८० खय् भर्ना जुयो १२ गू तगिंया जाँच सिद्धय्क च्वंपु २०८० भर्ना सम्भूह्या ब्वनामिपिन्ता बिदाइ ज्या इवःयासे मूपाहाँ नेपाल मजदुर किसान पार्टीया छ्याङ्जे नपां संघीय सांसद प्रेम सुवालं १२ गू तगिंया लिच्चवः खय् बच्छी धाय्थै ब्वनामिपुं फेल, जुगुलि अभिभावक थें जुयो ज्या सानय् मःम्हा सरकारं थःगु ज्या इवः पू मवांकसे च्वंगुलि सरकारता द्वपं बियो दिसे ब्वनामिपुं बल्लंकलं पास जक जूयां मगा सच्छिखय खुइगु ल्या हयमः धायो दिल।

छम्हा प्राध्यापक जुं सच्छिदा न्हपाया काथं छवंक च्वंगु पाठ्यक्रम, जाँच काइगु पहः, ल्यज्या याइगु पहः फुक्क धाय्थै पुलां जुय धुंकगुलिं है शिक्षाया स्तर कमजोर, जुगु खाँ काडः दिसे सांसद सुवालं शिक्षा उत्पादन श्रम नपां मस्वागु अलय मः काथंया शिक्षक दरबन्दी मरुगु खाँ काडः दिल।

वयकलं सदूर पश्चिम प्रदेशय् शिक्षा भन कमजोर जुगु खाँ नकतिनि पिबगु प्लस टु या लिच्चवः क्यं धायोदिसे देया माथां वांक विकास याय्ता देशय् छगंतुं काथांया शिक्षा बियमः धायोदिल। नपां नीछगू शदिंया इलय छगू छगू नगरपालिकाय् छगू विश्वविद्यालय दय् हे मः। हलिमयया अपलं देशय् नगरपालिकातय्गु थःगु है विश्वविद्यालय चाय्क च्वंगु खाँ कुल दिसे खप नगरपालिकां यचुपिचुगु स्वच्छ सांस्कृतिक नगर पर्यटकीय गन्तव्यस्थल, छखा छूँ छम्हा स्नातक ब्वलांकय्ता २०५६ सालय खप मा.वि. निस्वांगु थुगु खप शैक्षिक संस्थात देश व जनताया राजनीतिया लिच्चवः खः धायोदिसे गुलि नं न्हूँगु पुस्ताक्य् राजनीतिया खायँ भ्रम दःगु, नगरपालिकां चाय्किगु खप विश्व विद्यालय नं जनताया राजनीति नपां स्वापु दः धायोदिल।

नेका-एमाले गाथिया सरकार निःस्वानय धुनयवं हे खप विश्व विद्यालय व तिलगड्गा तेत्र विश्वविद्यालय विधेयक लिता

छवयो हःगु राणा शासनं जनताता ब्वंकयम्भ्यू थें खः धायो दयूसे सांसद सुवालं गणतन्त्र धायो वपुं सरकारं नं जनताया काय म्ह्याय्पिन्ता ब्वंकयता तातुड चाय्के धःगु खप विश्वविद्यालयया विधेयक पारित मयागु सरकारया जनविरोधीपला खः धायोदिल।

नेस दा हाँ रुसय् सामन्तवाद विरुद्ध संघर्ष यापुं डिसेम्बरवादी पिनिगु साहसं न्हूँगु पुस्तां शिक्षा कायमःगु उब्ले हिंडादाया उमेरय् च्यागु, हिंगु भाय बांलाक ल्हाय् च्वय संःपुं ब्वलांकगु, अष्टियाया मोजार्ट च्यादा-हिदाया उमेरय् युरोपया सहरय् सङ्गीत, ब्वज्या यागु, रुसया साहित्यकार पुश्किनं हिंस्वदाया इलय है 'द मेसेन्जर' पिकगु खाँ खं नं न्हूँगु पुस्तां सय्के मः धायोदिल।

ज्या इवःया सभाया नायो नपां खप नगरपालिका प्रमुख जुं नपां विद्यालय व्यवस्थापन समितिया नायो भाजु सुनिल प्रजापतिजुं बांलागु भिंगु शिक्षा बियगु तातुडः खप मा.वि. पलिस्था, जुगु खाँ कुल दिसे प्लस टु पास जुपुं ब्वनामिपिन्ता लस हांसे न्हूँगु शैक्षिक यात्राया लागि भिन्तुना देछायो दिल। वयकलं च्वयया शिक्षा कायगु खायँ ब्वनामि थमनं है निपं काय मःगु, कतया खाँ न्यडः

सचिव स्वीगुगृगृ ख्वप पौ, बःषि पौ(पाक्षिक)

फिलिमिली विज्ञापनया लिनयै छ्वाक मजुसे कन्हे थमनं फ्यू फैगु काथं हज्याय् मः धायोदिसे छुँ नं विषय बाँमलागु मखु, थःगु इच्छा, देयाता मःगु विषय थःगु क्षमता व परिवारया अवस्था स्वयो विषय ल्योसा कन्हे दुःख मजुइगु खाँ काडः दिल ।

न्ह्यागुनं विषय ब्वंसानं उकि विशेषज्ञ ज्यो थःगु दक्षता व सीपं देश व समाजया सेवा याय्गु आजु ज्वडः हज्याय् मःगु न्ह्यागु नं विषयउलिहे थःगु थासय् बांला धायो दिसे वयकलं न्ह्याथाय् वाडः न्ह्यागु हे विषय ब्वंसां इज्जत व प्रतिष्ठा च्वनिगु काथं छ्वडः देश व जनताया सेवा याय्गु मति तयो ब्वनयृता धायोदिल ।

नेमकिपाया केन्द्रीय दुःजः नपां वागमती प्रदेशया सांसद सिर्जना सैंजुं ख्वपया जगं थाहाँ वयो कःगु सफलता व ज्ञानता देश व जनताया भिं ज्याखय् छ्यलयृता सुभाव बियो दिसे विदेशी हस्तक्षेप, सीमा अतिक्रमण, भ्रष्टाचार थजगु विकृतिं देश दानय् मफ्यक गवः तूगु गुकिं देशया ल्यासे ल्याम्होपुं विदेशय मवांसे मंगागु खाँय् कुंखिडः दिसे भिंगु देश भीसं हे दय्के मःगु भ्रष्टाचार, वेथितिया बिरुद्ध न्हुँगु पुस्ता हज्याय फःसा छन्ह भीगु देश नं ‘स्वर्ग’ थें जुइगु खाँ काडः दिल ।

ख्वप नगरपालिकाया उपग्रमुख नपां विद्यालय सञ्चालक समितिया न्वकु रजनी जोशी धेबामता धायो नगरवासीपुं ब्वनय् मखाना धाय् म्वाय् ख्वप नगरपालिकां शैक्षिक ऋण बियो वगु नपां स्नातक तगिं ब्वनिपुं गरिब व जेहेन्दार ब्वनामिपिन्ता अपलं छात्रवृति बियो वयो च्वंगु दःसा इतिहास भूगोल, राजनिति शास्त्र, अर्थशास्त्र विषय ब्वनिपिन्ता विद्यावारिधि तक छात्र वृति बियो वयागु खाँ कुल दिल नपां वयकलं ख्वप दे ज्ञान विज्ञानया मू थाय् काथं हज्याडः वगु देशां देशिया ब्वनामिपुं ब्वँ वयो च्वंगु अमिता स्मार्ट दय्केगु कुतः जुयो च्वंगु दः धायो दिल ।

ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वसन्त भट्टराई जुं कलेज तगिया उच्चशिक्षा अः वैगु दिनय सुरु जुइगुलि ब्वनामिपिस अज अपः मेहनता याय्मालिगु खाँ काडः दिल ।

विद्यालयया प्राचार्य लक्ष्मी प्रसाद कर्मचार्य लसकुस याड द्यूगू उगु ज्या इवः सं ख्वप कलेजया प्राचार्य प्रकाश कुमार श्रेष्ठ, ख्वप इन्जिनियरिङ् कलेजया प्राचार्य सुजन माक, ख्वप कलेज अफ इन्जिनियरिङ्या प्राचार्य सुनिल दुवाल, ख्वप बहु प्राविधिक अध्ययन संस्थानया प्राचार्य डा. रत्न सुन्दर लासिवा, ख्वप अस्पतालया नि. निर्देशक डा. मजेश प्रताप मल्ल, ख्वप कलेज अफ ल या प्राचार्य अनिता जधारी नपां स्वम्हा ब्वनामिपुं प्रदिप आचार्य, प्राप्ति पराजुली व सागर मैनालीं नं न्वचू तयो द्यूगू खः । ज्या इवः सं ब्वनामिपिसं साँस्कृतिक ज्याइवः नं क्यंगु खः ।

अनुगमन

साउन ९८ गते

ख्वप नगरपालिका कृषि समितिया कजि राजकृष्ण गोराया न्ह्यलुवाय् वा बुई वैगु ल्वय व उकि दैपुं कीया अनुगमन याडः दिल ।

सचिव स्त्रीगुरु खप पौ. बःष्टि पौ(पाक्षिक)

क्वाकचा गणेह्यो उलेज्या

साउन २० जाते

क्वाकचा गणेह्योया देगः उलेज्या याडः दिसे ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख प्रजापतिजुं ख्वप दे सांस्कृतिक सम्पदां जःगु ऐतिहासिक नगर खः धायोदिसे थानाया मूर्त अमूर्त सम्पदात ल्यंकः म्वाकः तय्ता नगरपालिकां विशेष बः याडः च्वंगु खाँ काडः दिल ।

विकासनिर्माणया ज्या पारदर्शी ढड्गं उपभोक्ता समितिपाखं याकय्गु, ख्वपया विशेषता खः धायोदिसे वयकलं सरकारी व पर्ती जग्गा ल्यंकः तय्गु नगरपालिकाया मू दायित्व खः उकिने नेवः संस्कृति न्हँगु पुस्ताता थुइके वियगु तातुडः भवनयकुथिसं स्थानीय पाठ्यक्रम भवकय् बियो वयागु खाँ नपां न्हँगु पुस्ताता थुकिया महत्व कानय फःसा थव म्वाडः च्वनि धायोदिल ।

ख्वप नगरपालिकां दायঁ दायঁ पतिकं सांस्कृतिक

प्रतियोगिता, सांस्कृतिक गुरुपुं हानय् ज्या याड साँस्कृतिकःमि पिनिगु मन च्वजाय्केगु ज्यायाडः वयागु खाँ नं वयकलं काडः दिल ।

बडा नं ७ या बडाध्यक्ष उकेश कवां जुं क्वाकचा गणेश देगः दानय्गुलि स्थानीय जनतां आर्थिक व भौतिक गवाहाली याडः द्यूगु खाँ ब्याकसे जनताया गवाहाली मदयक छुं नं ज्या अःपुक याय्मफैगु खाँ काडः दिल नपां मानव समाजया विकास नपां धर्म संस्कृतिया विकास ज्गू खाँ कुलदिसे नीछगू शदिंया इलय अन्ध- विश्वासं तापाक्क च्वडः विज्ञान सम्मत ढड्गं ज्या सानय् मः धायो दिल ।

ज्या इवः सं क्वाकचा गणेश मन्दिर पुनः निर्माण उपभोक्ता समितिया नायो रमेश प्रधान जुं समितिया कार्य विवरण पिब्बयो दिलसा ७ वडाया दुज नपां अनुगमन समितिया हरिरत्न गोखाली लागत इस्टिमेट स्वयो म्हवचा धेबां देगः दानय् धुंगु खाँ ब्याकसे ख्वप नगरपालिकाया फुक्क ज्या थथे हे पारदर्शी ढड्गं क्वचाइगु खाँ काडः दिल ।

अथेहे उपभोक्ता समितिया दुजः दशवीर मानन्धरं देगः दाडागुया ल्याचा पिब्बसे क्वाकचा गणेह्योया देगः ३ लाख ७८ हजार ५८८ तका दाँमं दानय् धुंगु खाँ काडः दिल ।

ख्वप नगरपालिका सम्पदा उपशाखा प्रमुख राम गोविन्द श्रेष्ठ व उपभोक्ता समितिया छ्याङ्जे प्रकाश तजलें नं न्वचू तयो द्यूगु खः ।

सापारू ०८१ ता सांस्कृतिक कःमिपुं मुङ्कल

साउन २९ जाते

ख्वपया ऐतिहासिक नपां सांस्कृतिक नगर ख्वपया सांस्कृतिक विधात ल्यंकः म्वाकः तय्ता न्हपा न्हपाया दायঁ थे थुगुसी नं ख्वप नगरपालिकां सापारू खुनुं घितांगिसी व माक प्याखं व कृष्णाष्टमीतक परम्परागत अलय आधुनिक विधाया सांस्कृतिक भवज्याया ल्यज्या याडः सिरपा बियगु खाँ क्वः छ्यूगु दः । हःनय वयो च्वंगु सापारू २०८१ या हःन्येया ज्या काथं ख्वप नगरपालिकाया गवसालय सोमवार ख्वपया संस्कृति कःमिपुं मुङ्कल ।

उगु मुंज्यासं ख्वप नगरपालिका प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं परम्परागत व आधुनिक विद्याया सांस्कृतिक प्रस्तुतित ल्यंकः म्याकः तय्ता ख्वप नगरपालिकां थुगुसी नं क्यनय् हःगु सांस्कृतिक प्याखं ल्यज्या यासे सिरपा नं बियगु खाँ काडः दिल । ख्वप दे सांस्कृतिक नगर काथं लोकं ह्वाडः वगु खाँ ब्याकसे वयकलं

नेपालय् चाह्यू भाइपुं विदेशी पर्यटकपुं मध्ये थ्यं मथ्यं प्यब्बय् छब्ब पर्यटकपुं ख्वपय् चाह्यू भाइगु खाँ काडः दिसे (आन्तरिक

સચિવત સ્વીગુગ્રગુ ખ્વપ પૌ. બાંધિ પૌ(પાક્ષિક)

પર્યટક) દેશં દુનયા પર્યટકપું ન અપલં સાલય્ મ:ગુલિ બાંધાડઃ વયાગુ ખોઁ નં કાડઃ દિલ | વયકલં ખ્વપયા ન્હપાનિસેં ડાય્ક: વયો ચ્વંગુ પરમ્પરાગત નખા-ચખા, જાત્રા, સંસ્કૃતિ પ્રગતિશીલ ઢદ્ગં હછ્યાય્ મ:ગુ ખોઁ બ્યાકસે ખ્વપયા અમૂર્ત સમ્પદાત લ્યંક: મ્વાક: તયગુલિ નં ખ્વપ નગરપાલિકાં હ્વદાય તયો જ્યા સાડઃ વયો ચ્વંગુ ખોઁ કાડઃ દિલ |

ઉગુ જ્યા ભ્વ:સં બડાધ્યક્ષણું રવિન્દ્ર જ્યાખ્વ (૯), ઉકેશ કવાં (૭), યોગેન્દ્રમાન બિજુકછે (૫)પું ન ભાયો ગુન્હપુન્હી વ સાપારુ પર્વ ધિસી મિસી લાક: સભ્ય, ભબ્યકાથું ડાય્કેતા

ખ્વપ નગરપાલિકાં છાત્રવૃત્તિ ઇત:

સાઉન ૨૨ ગતે

ખ્વપ નગરપાલિકાં શૈક્ષિક શત્ર ૨૦૮૧/૮૨ યા લાગિં હિંછ્ગુ તગિંખય બ્વનિપું બ્વનામિપિન્તા આઇતવાર છગુ જ્યાભ્વ: દય્ક: છાત્રવૃત્તિ સિફારિસ પૌ લ:લ્હાડઃદિસેં ખ્વપ નગરપાલિકાયા પ્રમુખ સુનિલ પ્રજાપિત જું શિક્ષાયા લાગાય્ સરકારં મ્હવચા જક ધ્યાન તઃગુલિં એસઈઈ પરીક્ષાયા લિચ્વલય અપલં ક્વમ્હુગુ ખ: ધાયોદિસે દેશ શિક્ષા નીતિ હે કમજોર જૂગુલિં દેયા શિક્ષા ભન ભન ક્વમ્હ્યો વાંગુ ખ:ધાયોદિલ |

૨૦૮૦ સાલયા એસ.ઈ.ઈ. પરીક્ષા સં ખ્વપ નગરપાલિકાયા દ૪.૨૭ પ્રતિશત સ્વયો અપ: બ્વનામિપું પાસ જૂગુ ખોઁ બ્યાકસે વયકલં ફુક્ક પાસયાય્તા બ્વનામિપું વ બ્યનયકુથિં અપલં મેહનત યાય્મ ધાયોદિસેં ખ્વપ નગરપાલિકાં શિક્ષા, સ્વાસ્થ્ય સમ્પદા લ્યંક: મ્વાક: તયગુલિ માથાં વાંક વિકાસ યાય્ગુ કુત: યાડઃ ચ્વડાગુ નપાં છાત્રવૃત્તિ કાયો બ્વંપું બ્વનામિપિસં થમં મેહનત યાડઃ બ્વડઃ સમાજ્યા નીતિ જ્યા યાય મ:ગુ ખોઁકાડઃ દિલસા બ્વનામિપિન્તા વિઝગુ છાત્રવૃત્તિ સુવિધા મખુસેં ગરિવ વ જેહેન્દાર બ્વનામિપિન્તા ચ્વય થયંક: બ્વનયગુ છગુ અવસર કાથં કાય્મ: ધાયોદિલ |

લાખે પિદાન

રંજિતકાર સમાજ ખ્વપયા ન્હ્યલુવાય્ ખ્વપ દેયા ખ્વપ લાખે અજુ જાત્રા યેંયા પુન્હીયા લાગિં સાઉન ૨૦ ગતે આઇતવાર જીવન દાન નપાં નાસ: પ્રજા યાડઃ, લાખે પ્યાખં લહુઝક: હ:ગુ જુલ | સલંસ દાઁ હાઁ નિસેં પિકાય મફગ્યો થયં મથ્યં લોપ હે જુય ધુંકગુ પ્યાખં ૨૦૮૧ યા ઇન્દ્ર જાત્રા ખુનું ક્યનયગુ યાડઃલાખે પિક:ગુ ખ: | થવ લાખે ગોમારી ન પ્યાહોઁ વૈગુ ખ: |

સંસ્કૃતિ ક:મિપિનિ પાખં મ:કાથં ગવાહાલી યાઇગુ વિશ્વાસ પ્વંક: દિલ |

જ્યા ભ્વ: ખય ભાયો દ્યૂપું સંસ્કૃતિ ક:મિ પિસં સાપારુ ખુનું છન્હજક ઘિતાંગિસી યંકય બિય મ:ગુ, સાઁચા ચાહિઝિકિગુ લાંપુઝ છે દાનય્તા તયો તઃગુ સામગ્રીત વ યોયો થે પ્યદઃતઃગુ તારત વ્યવસ્થિત યાય મ:ગુ,ન્હુંગુ પુસ્તાયા ચ્વમિપું વ કલાકારત બ્વલાંકય મ:ગુ, બાજાયા બોલ છગું તું કાથંયા યાયમ:ગુ, સાપારુ ખુનું ગવાહાલીમિપું છ્યલય મ:ગુ, પરમ્પરાગત પ્યાખંયા બોલ તયગુ સાફ્ પિકાય મ:ગુ થજગુ સુભાવત બિયો દ્યૂગુ ખ: |

ખ્વપ નગરપાલિકાયા ઉપ-પ્રમુખ રજની જોશીં બ્વનામિપિન્તા થ:ગુ દેશ વ સમાજયા સેવા યાય્ગુ કાથં ગવાકદિસે વિદેશય બ્વં વાનિપું બ્વનામિપિસં વિદેશાં સય્ક: વયો નેપાલય છ્યલય મ: ધાયોદિલ |

ખ્વપ નગરપાલિકાં થુગુસી વ્યવસ્થાપન ખય્ ૬૫ મ્હા, વિજ્ઞાનય્ ૩૫ મ્હા, માનવિકી ૫ મ્હા, શિક્ષાખય્ ૯ મ્હા વ કાનૂન વિષય ૫ મ્હા યાડઃ ખ્વપ મા.વિ. વાગીશ્વરી મા.વિ. બાસુ મા.વિ., શારદા મા.વિ., પદ્મ મા.વિ., વિદ્યાર્થી નિકેતન, આર્દ્ધ આજાદ વ અક્સફોર્ડ ઇદ્ગલિશ સ્કૂલય મુક્કં ૧૧૯ મ્હા બ્વનામિપિન્તા ૬૨ લાખ બરાબર ક્વતિયા છાત્રવૃત્તિ બિસે ઉગુ પૌ પ્રમુખ પ્રજાપતિ વ ઉપ- પ્રમુખ જોશીંજુ ઇડઃ બિયો દ્યૂગુ ખ: |

જ્યા ભ્વ: સં ખ્વપ નગરપાલિકાયા પ્રમુખ પ્રશાસકીય અધિકૃત વસન્ત ભદ્રરાઈ, બડા નં. ૭ યા બડાધ્યક્ષ ઉકેશ કવાં, ખ્વપ માધ્યમિક વિદ્યાલયયા પ્ર.અ. લક્ષ્મી પ્રસાદ કર્મચાર્ય, વાગીશ્વરી મા.વિ. યા પ્ર.અ. કૃષ્ણપ્રસાદ કર્મચાર્ય વ નગર શિક્ષા શાખા અધિકૃત સાધુરામ ફુયાંલિં પિસં ન ન્વચુ તયો દ્યૂગુ ખ: |

સ્તનપાન સપ્તાહ

સાઉન ૨૨ જાતે

ખ્વપ નગરપાલિકાયા ગવસાલય 'સ્તનપાન સમાનતા, સબૈકો સહયોગ ર સહભાગિતા' ધાર્યા નારા જવડઃ વિશ્વ સ્તનપાન સપ્તાહયા લસતાય મહિલા સ્વાસ્થ્ય કાર્યકર્તા પું મુંક જ્ઝુ જ્યા ભ્રવસં ખ્વપ નગરપાલિકાયા પ્રમુખ સુનિલ પ્રજાપતિ જું માંન્હા વ નકતિનિ બુપું હ્યોમચાયા દથ્વી આત્મીયતા બ્વલાંકય્તા દુરુ ત્વંકય્ગુલિં બાંલાક જ્યા યાઇગુ ખ્ખોં બ્યાકસે મચા બુગુ ખુલ્લાતક માંયા દુરુજક ત્વંકય્ મ:ગુ ખ્ખોં મહિલાપિન્તા થુઇકે બિય મ:ગુ થુકાથં માંયા પ્રાકૃતિક દુરું મચાતય્ગુ શારીરિક વ માનસિક વિકાસય્ બાંલાક ગવાહાલી યાઇગુ ખ્ખોં કાડઃ દિલ ।

સમાજય્ બ્વલાડ: ચંગુ અન્ધવિશ્વાસ વ કુરીતિ ત ન્હાક: છગ્ છગ્ વિષયલય્ વિજ્ઞાનસમ્મત ઢડ્ગાં બ્વયો ક્યડઃ, મચાતા દૂર ત્વંકસા (સ્તન ક્યાન્સર) દુરુખ્ યા ક્યાન્સર વ મચા છેં યા ક્યાન્સર તા મ્હવચા યાઇગુ ખ્ખોં બ્યાકસે વયકલં ખ્વપ નગરપાલિકાં બ:ચા બ:ચા હિકપું મચાતય્ગુ બડા-વડાય્ શિશુ સ્યાહાર ચાયક: મચાતય્ગુ શારીરિક વ માનસિક વિકાસ યાય્તા ગવાહાલી જુઝગુ ખ્ખોં કાડઃ દિલ ।

ખ્વપ અસ્પતાલયા સ્વાસ્થ્ય સંયોજક ડા. રત્ન સુન્દર લાસિવં મચા બુયં માંન્હા સિક્ય્ વિદ્ગુ મ્હવસુ દુરુ મચાયા લાગિ તસ્કં તાગત દૈગુ જૂગુલી ન્હ્યાડઃ વાડઃ મછ્વસે મચાતા હે ત્વંકય્ મ: ધાયોદિલ ।

ચિકિત્સા સહાયક કમલ કેશરી રાજચલં મચા બુગુ ઘૌંઠી લિપા હે મચાતા માંયાય્ગુ દુરુ ત્વંકય્ મ:ગુ, મચા બુઝુકે વં છું દિનતક વૈગુ મહાસુ (વિગૌતિ) દુરુખ્ય થી થી લ્વય નપાં લ્વાય ફેંગુ તાગત અપલં દૈગુલિં મચાતા લ્વય નપાં લ્વાય ફય્કેગુ થવ દકલય્ ન્હ:પાં યા ખોપ ખ: ધાયોદિલ ।

વિશ્વ સ્તનપાન સપ્તાહ દાયું દાયું પતિંક ડાય્કિગુ અલય્ ૧૨૦ ગુ સ્વયો અપ: દેશય્ અગસ્ટ ૧ નિસે ૭ તક છવઃયા ઉત્સવ દાયું દાયું પતિંક ડાય્કી । જીવનયા ન્હપાંગુ ખુલ્લાતા મચાતા માંયા દુરુ જક ત્વંકય્ગુ તાતુડઃ થુગુ દિવસ ડાય્કેગુ ખ: ।

વાગીશ્વરી કલેજય્ બિઉ પુંજી બિલ

સાઉન ૨૨ જાતે

વાગીશ્વરી કલેજ તુમચો કમલા વિનાયકય્ વિશ્વવિદ્યાલય અનુદાન આયોગ (UGC) યા ગવાહાલીખ્ય ચાયક:ત:ગુ ઉદ્યમશીલતા સહયોગ કાર્યક્રમ (ESP) પાખ્યા બિઉ પુંજી (Seed Fund) ઇયગુ જ્યા ખ્વપ નગરપારિકાયા પ્રમુખ નપાં કલેજ વ્યવસ્થાપન સમિતિયા નાયો ભાજુ સુનિલ પ્રજાપતિયા મૂ પાહાલય્ UGC યા ફુક્ક પ્રાવધાન પૂવાંકપું કલેજયા નેમ્હા બ્વનામિપું નિષ્ઠા કાયછ વ કૃપા પ્રજાપતિપિન્તા ઉદ્યમશીલતાયા લાગિં છસિકાથં ૩૧ લાખ ૫૦ હજાર વ ૨૪ લાખ ૧૦ હજાર પુસા પુંજી બ્યૂગુ જુલ । અથે કાઇગુ પુંજી મધ્યે ન્હપાંગુ કિસ્તા ૩૦ પ્રતિશત લ્યાખં યા ચેક લ: લાડઃ વયકલં પુંજી ક:પું બ્વનામિ પિનિગુ ત:લાગુ ઉદ્યમશીલતા કન્હેયા બ્વનામિપિનિગુ લાગિં જક મખુસેં દેયા લાગિં હે બ્વસ્ય લાઇ ધાયો દિલ ।

વયકલં યુસિજીયા થુગુ જ્યાભ્રવ: કલેજયા લાગિં ન ન્હપાંગુ કુત: જૂગુલિં ભી સકલસિયા નિતિં થવ પરીક્ષા ન ન ખ: ।

નપાં ધેબાધાલકીં મહાદેવં નપાં સ્વંગઃ મિખા કાનિગુ ધાઇકાથં ધેબા વય્વં સિતિં વગુથે તાયક: લોભય્ ત: ક્યંસા ભીગુ ઉદ્યમ સ્યનિ ઉકિં અપલં સચેત જુયમ: ધાયોદિલ । ગુગુ વિશ્વાસં પુસા પુંજી બ્યૂગુ ખ: ઉકિતા ખ્ખોં છ્યક: ખ:થાય્ છ્યલ:, ધ:ગુ ઇલય્ હે લિતા બિય ફ્યકે મ: । મખુસા સરકારી રકમ થેં હે અસુલ ઉપર યાડઃ કાઇગુ ખાયું સચેત યાસે લ્યાસે લ્યામ્હોપુ વિદેશય્ છ્યયો દે ગથે હજાઇ ધાયો દિલ ।

નેપ:યા લ્યાસે લ્યામ્હોપિન્તા ભીગુ દેશય હે જ્યા બિયગુ કાથં હ:ગુ યુસિજી જ્યા ભ્રવ:તા ચ્વ:છ:સે વયકલં દે લ્યાસે લ્યામ્હોપિન્તા જ્યાખં હે છાય્ પિયગુ ખ: । થૌ નેમહાસિં ક:ગુ થગુ જ્યા ભ્રવ: હજાડઃ કન્હે ત:મહાસિં કાય્ ફય્ મ: દક ભિન્તુના દેછાયો દિલ । નપાં વયકલં લ્યાસે લ્યામ્હોપિન્તા જ્યા વિયગુ મતિ ખ્વપ નગરપાલિકાં ન ડાગુ લાખ તકા તકયા પુસા પુંજી ઇડઃ બિયો વયાગુ નપાં લ્યાસે લ્યામ્હોપિન્તા લાહાતય્ જ્યા દૈગુ કાથંયા

सचिवत स्वीगृह्ण ख्वप पौ, बःष्टि पौ(पाक्षिक)

तालिम छू छू व्यागु खाँ नं ब्याकः दिल ।

ज्या भ्वःसं विश्वविद्यालय अनुदान आयोगया अनुसन्धान अलय छात्रवृति महाशाखाया कार्यक्रम अधिकृत दिनेश प्रजापति उद्यमी जुइपुं ल्यासे ल्याम्हेपिनिगु ज्या याय्‌गु मतिता युसिजी गवाहाली यागु, थजगु गवाहाली काय्ता मदिक्क कुतः याडः च्वनयु मः धायोदिल । वयकलं मेपिनि यागु ज्या स्वयो मखु थमनं हे न्हुँगु काथं मति तयो न्हुँगु सिर्जना याय्ता बः बियो दिसे वयकलं छु नं ज्या छकलं हे पूवानि धाय्‌गु मखु बरु कुतः याय्‌गु

त्वः तय् मज्यू धायोदिल ।

ज्याभ्वःसं वागीश्वरी कलेज अफ म्यानेजमेन्ट्या प्राचार्य कृष्णप्रसाद धन्छां उद्यमी जुइपुं न्हुँपुं ब्वनामिपुं स्वापु दःगु थी थी कार्यालय स्वापु तयो थाकु मचसे जुय मःगु थौं कन्हे अपलं संघसंस्थां सहलियत बियो च्वंगु दः धायोदिल ।

कलेजया कजि ज्ञानसागर प्रजापतिजुं धितो म्वायकः व्याज पुलय म्वायकः डादा तक थुगु पुँजी छ्यलय् दैगु थव छ्या गौरवपूर्ण उपलब्धी खः धायोदिसें थुगु शिक्षाता उद्यम नपां स्वाय तांगु कुतलं ल्यासे ल्याम्होपुं छु भाति जूसा विदेश्य् मवानिगु खाँ काडः दिल ।

कलेजया प्राचार्य धनकुमार श्रेष्ठया नायोसुई च्वंगु उगु ज्याभ्वःसं ज्याभ्वः तः लाक्यता गवाहाली यागु UCG नपां स्वापु दःपुं सकलसिता आभार प्वंकल नपां मेपुं नेम्हा निष्ठा कायल व कृपा प्रजापति नं न्वचु तयो दूयूगु खः । उद्यमी कायलं Handmade wonders पाखं सितिवांगु कापतं थी थी सामानत दय्क वयो च्वंगु दःसा प्रजापतिं Kytso crafted Jewels पाखं चाया थीथी तिसात दय्कः वयो च्वंगु दः ।

निरीक्षण

साउन २३ ज्ते

ख्वप नगरपालिका वडा नं. ३ देगमनाया छू मिं न्वथाय् ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति भायो गुलि नोक्सान जुला अलय पिडीत परिवारया अवस्था न्यडः थुइकः दिल । छू थुव रामसुन्दर कर्मचार्यता नपालाडः वयकलं सान्त्वना बियो दिल । सुथाय् ११:०० ता इलय् विद्युत सट जुयो पीडित कर्मचारीया धेबा व जिन्सी सामानत मिं न्वयो २३ लाख ७५ हजार क्वतिया क्षतिजूगु अनुमान यागु दः ।

नागपञ्चमी

नागपञ्चमी खुनुं नागाया किपा लुखा च्वय तिकल धःसा दाच्छितक छैं नाग, सर्प व विच्छिं थजपुं जीव तय्‌सं दुःख मबिङ्गु जन विश्वास दः । थुगु इलय लाहातं च्वयो तःगु नाग हे तिकिगु चलन दः । थालाछैं नाग पुजा याडः च्वंगु किपा ।

स्थानीय तह सक्षम व अधिकारं जायके मः

साउन २४ ज्ञते

संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयया हिक्गू बार्षिक ज्या इवः या संघीयता कार्यान्वयनया खायें थीथी विषयसं मन्त्रालयया मा. मन्त्री नपां स्वापु दःपुं मुक्तः ‘संघीय शासन व्यवस्थासं स्थानीय तहतयगु असल अभ्यास, समस्यात नपां लिपाता लाँपु विषय हिक्गू खँल्हबल्हा श्रृद्धखला ज्याइवः मन्त्रालयया सभाहलय क्वचाल ।

संघीय मामिला व सामान्य प्रशासन मन्त्री मा. राजकुमार गुप्ताया नायो सुइ जुगु उगु ज्या इवः सं खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं संघीय शासन व्यवस्थाय् स्थानीय तहं यागु असल अभ्यास, समस्या व वैगू दिनता लाँपु चाय्केगु खायें कार्यपत्र पिढवयो दिल ।

ज्या इवः सं न्वचु तयो दिसे प्रमुख प्रजापति जुं स्थानीय तहता सक्षम यायां अधिकारं जायकः यंक्य् मःगुली बः बियो दिसे थथे याय् फःसा प्रजातन्त्र अलय जनतानं बल्लाडः वानि धायोदिसे नेपालया संघीयता बालाक छ्यलयता संघीयताया बालागु, बाँमलागु खाँया अपलं छलफल व अन्तरक्रिया याय मः गु नपां संघ, प्रदेश व स्थानीय तह थःथः गु लागाय् ज्या सानयता स्वायत्त व स्वतन्त्र जूगुलिं ज्या हे लगाय् मजूगु जिल्ला समन्वय समिति खारेज यायमः धायोदिल ।

स्थानीय तहता अधिकारं जायकः सक्षम यायता कर्मचारी भर्ना, स्थायी, बढुवा - घटुवा यायगु अधिकार स्थानीय तहता बियमःगु, खाँ व्याकसे व्यकलं स्थानीय तहता जनताया आवश्यकता व हदाय् तयो छु ज्या यायमः धायगु खाँ थुइगुलिं योजना ल्ययगु फुक्क अधिकार स्थानीय तहता बियमः धायोदिल ।

उत्पादनया मू मू साधनत सामाजिकीकरण याय मःगु योग्यता काथं ज्या व ज्या काथंया ज्याला, शिक्षा, निःशुल्क, व्यक्तित्व विकासय् उथिंग्यकं मौका नपां आर्थिक काथं समानता थजगु समाजवादी व्यवस्थाया मूमूविशेषता खः धायोदिसे व्यकलं समाजवादी देशत गथेकी क्यबा, चीन थजगु देशपाखं शिक्षा, स्वास्थ्य व मेमेगु विकास निर्माणया ज्या स्वयो सय्केमः धायोदिल ।

खप नगरपालिकां शिक्षाया लागाय् न्हयगु शैक्षिक संस्थात चायकः अःतकखय् ४१ हजार ७९८ म्हा जनशक्ति ब्ललांक्य् धुंकगु स्वास्थ्यपाखय् खप अस्पताल चायकः देशादेशिया ल्वगिपिन्ता दांकः भिंकः स्वास्थ्य सेवा बियो व्यो च्वंगु, विकास निर्माणया ज्याखय् प्राविधिक लागत तुइ धःगु स्वयो म्हवचा धेबां उपभोक्ता समितिपाखं विकास निर्माण र सम्पदा ल्यंकः म्वाकः तयगु ज्या याडः व्यो च्वंगु खाँ व्याक दिल ।

खप विश्वविद्यालय चाय्केता मः काथंया पूर्वाधारत

हछ्याडः नगरपालिका पाखं चाय्कः तःगु कलेज पाखं मदिक्क ज्या साडः वयो च्वंगु खाँ कुलदिल । व्यकलं समाजवादय् राज्यता बल्लाकयगु नीति काई धायोदिल ।

ज्या इवः सं संघीय मामिला मन्त्रालयया मूख्य सचिव भरत मणि सुवेदी नेपालय् संघीयता छ्यलयगुलि अज बालाकयता मन्त्रालय थी थी स्वापु दःपुं नपां बरोबर छलफल याडः अन्तरक्रिया नं याडः वगु दः धायो दिल ।

खप नगरपालिकाया अभ्यासत देशया लागि हे डालकाय बहगु खः धायोदिसे व्यकलं संविधान व कानुनं ब्यूगु अधिकारया दुनय च्वडः स्थानीय तहतयसं थःगु ज्या हज्याकसा देश अःपुक हे हज्याइगु खाँ काडः दिल ।

अथेहे संघीय मामिला महाशाखाया प्रमुख सुमन दाहालं ज्या इवः या तातुना व यायमगु छाय् ? धायो दिसे खप सुशासनया लागाय् तस्कं बालाक अब्वल काथं हज्याडः च्वंगु दः धायो दिल ।

ज्या इवः खय् भःपुं सकलसिनं खप नगरपालिकां याडः वगु समाजवाद उन्मुख अभ्यासत मेमेगु स्थानीय तहया लागि सय्केगु (सोतकेन्द्र) थाय् जुय फःगु खाँ ब्याकसे खपया शिक्षा, स्वास्थ्य, सम्पदा ल्यंकः म्वाकः तयगु व सुचुकुचुया खाँय् थःता लगाय् जूगु न्हयसः तयो दिल ।

उगु ज्या इवः सं प्रधानमन्त्री व मन्त्री परिषद कार्यालय, अर्थ मन्त्रालय् कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय, राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग, जिल्ला समन्वय समिति, नेपाल नगरपालिका संघ, गाउँपालिका राष्ट्रिय महासंघ, राष्ट्रिय किताब खाना, निजामति कर्मचारी अस्पताल, नेपाल प्रशासनिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान स्थानीय विकास प्रशिक्षण प्रतिष्ठान, प्रदेश सुशासन केन्द्रया स्वापु दःपुं व स्वनिगःया पालिकाया प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतपुं भःगु जुल ।

सचिव स्वीगृह खप पौ. बःषि पौ(पाक्षिक)

छिकोड़ कासा ब्वज्या

साउन २८ जाते

खप नगरपालिकां खप नगरया हिंगुंतु वडाय् स्यड़: च्वंगु छिकोड़ कासाया ब्वज्या वडा नं. १ भाज्या पुखुया पुखुसी यागु ब्वज्यासं थी थी वडां ४५० म्हा सिं ब्वतिकःगु ज्या इवःसं न्वचु तयो दिसे नेमकिपाया छ्याङ्जे नपां संधीय सांसद प्रेम सुवालं छिकोड़ श्वास प्रश्वास नपां स्वापु दःगु शारीरिक व्यायाम खः, न्हिया न्हिथं शारीरिक अभ्यास यायफःसा ल्वय नपां ल्वाय फैगु शरीर सन्तुलन याय्ता रवाहाली जुइगु स्वास्थ्य खानपानं जीवन स्वस्थ जुइगु खाँ काडः दिल।

समाजवादी व्यवस्थाय् जनताता मःगु फुक्क सरकारं व्यवस्था याइगु खाँ न्हि थांसे धुम्रपान व मद्यपानं तापाक्क च्वन्य् मः धायो दिल।

खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं कासा मानव जीवन नपां क्वातुगु स्वापु दःगु अंगथे याडः हछ्याय्यु मतिं ब्वनय्कुथिया ब्वनामिपिन्ता कासा स्यनय्यु, कासाया दिं धि बल्ला याडः वगु, नगरया थाय् थासय् व्यायाम शाला तयो तयागु नपां छिकोड़ व्यायामं शरीरता भिं याइगुलिं प्रशिक्षक नियुक्ति याडः फुक्क वडाय् स्यड़ः वगु खाँ कुलदिल।

शारीरिक व्यायाम हाय॑ पुक्य॒ता मखुसें नागरिकपिन्ता स्वस्थ याय्यु मतिं न्ह्याकागु खाँ काडः दिसे वयकलं मपुनिगु ल्वय अपलं खान्य् दयो वगुलिं जनचेतना ग्वाकः वगु नपां ख्वप अस्पताल चाय्कः निःस्वार्थ जुयो देश व जनताया सेवा याडः वगु खाँ काडः दिल। ज्या इवःसं वडाध्यक्षपुं श्याककृष्ण खत्री (१), उपेन्द्र सुवाल (४) पिसं छिकोड़ कासां ल्वय नपां ल्वाय्यु शक्ति अप्वइगु खाँ काडः दिलसा वडा नं. ८ या वडाया दुजः रामसुन्दर बासीं नं न्वचु तयो द्यूगु खः।

साँचा चाहिइकिथाय् च्वंगु तारत व्यवस्थित याइगु

साउन २८ जाते

खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिया नायोसुइ नगर दुनय डायकिगु गुन्हिपुन्ही, सापारू - २०८१ ता अज बालाकः काथंछिंक डायकेता साँचा चाहिइकिय् यंकिगु लाँपु (प्रदक्षिणा मार्ग) ई लागू विद्युत, टेलिफोन, इन्टरनेट व केबल नेटवर्कया तारत थासय् लाक तय्यु खाय॑ सोमबार स्वापु दःपु नपां जूगु बैठक सं न्वचु तयो दिसे नगर प्रमुख प्रजापतिजुं खप नगरपालिकां सापारू वलय न्हपा न्हपाया दाय॑ थे थुगुसी नं परम्परागत व आधुनिक सांस्कृतिक विधात ल्यंकः न्वाकः तय्ता सांस्कृतिक पिब्वया ज्याइवः या पिनिगु ल्यज्या याडः सिरपा वियगु खाँ व्याकः दिल।

बैठकं लोकं हवागु गुन्हिपुन्ही व सापारूता व्यवस्थित बालाकः व भिंकः डायकेता स्वापु दःपु सकलसिनं थःथः गु थासं रवाहाली याय्ता व साँचा चामुइकिगु लाँपुति व महत्वपूर्ण थासय् टेलिकम, बिजुली मता व इन्टरनेट्या तारत चिइकः २०८१ भदौ १ गते तकया दुनय् सकलसिनं थःथः गु तारत मच्छिकसा नगरपालिका थमनं हे चिइकिगु खाँ क्वः जित।

बैठकं खप नगरय् अखयला थखयला मदयकः प्यड़: तःगु तारत थासयलाक, काथं छिंक तय्ता खप नगरपालिका

वडा नं ४ या वडाध्यक्ष उपेन्द्र सुवालया कजिलय जनप्रतिनिधि, भैरवनाथ जात्रा व्यवस्थापन समिति, नेपाल विद्युत प्राधिकरण, नेपाल टोलकम, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, नगर प्रहरी, केवल नेटवर्क नपां वडा निरीक्षकपुं नपांया छाू समिति निःस्वान।

बैठकसं खप नगरपालिकाया उप-प्रमुख रजनी जोशी, प्रमुख जिल्ला अधिकारी रोशनी कुमारी श्रेष्ठ, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वसन्त भट्टराई खप नगरपालिका ५ वडाया वडाध्यक्ष योगेन्द्र मान बिजुक्छै नं भःगु जुल।

सचिव स्वीगुग्रु खप पौ. बःषि पौ(पाक्षिक)

अड्ग प्रत्यारोपण सेवा न्हयगुंतुं प्रदेशय् त तं यंकय् गु

साउन ३० जाते

थौं अगष्ट १३ अथे धाय् गु विश्व अंगदान दिवस । खपया दूधपाटी चवंगु शहीद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र थौं विश्व अंगदान दिवसया लसताय छगु ज्या इवः यासे मूपाहाँ स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्री प्रदिप पौडेल उलेज्या नपां अंगदान परिवार पिन्ता हना पौ लः ल्हाडः खपता अंग प्रत्यारोपनया मू थाय् दयकः न्हयगुं तुं प्रदेशय् थुकिया कचात तयगु खाँ काडः दिल ।

सीमित स्रोत साधन, पूर्वाधार व जनशक्ति स्वास्थ्यया लागाय अपलं लाभ कायता कुत जुयो चवंगु नपां खपया अंगप्रत्यारोपण केन्द्रया थाय् म्हवचा जूगुली काथं छिं थाय् ल्हययूता मःकाथं कुतः जुयो चवंगु खाँ काडः दिल ।

स्वास्थ्य थजगु संवेदनशील लागाय् सेवा याडः चवंपु सकलें चिकित्सकपुं व कर्मचारीपिन्ता हानय् मःगु खाँ व्याकसे वयकलं अंगदान व अंगप्रत्यारोपणं स्वास्थ्य लागाय् सामाजिक क्रान्ति हःगु खाँ काडः दिसे स्वास्थ्य बीमाया धेबा छगु लाखं डागू लाख थ्यंकय् गु योजना अः नक्तिनिजक पिभवगु खाँ कुल दिल ।

ज्या इवः या विशेष पाहाँ खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं नेपालय है अंग प्रत्यारोपण याय दः सेलिं विरामीपुं विदेशय वाडः उपचार याय् म्वःगु, अंगदानया लागिं कानून अःपुक दयके मःगु, नागरिकपिन्ता अंगदान याय् गु खार्य इलय व्यलय खाँकाडः प्रोत्साहन याय् मःगु खाँ काडः दिसे

सरकारी अस्पतालय नं डायलासिस सेवा बियफःसा ल्वगिपिन्ता अःपुइगुलिं सरकारी अस्पतालय नं विश्वास व्याकय् गु काथं ज्या याय् मः धायो दिल ।

स्वास्थ्यया लागा जनताया सेवा याय् गु बांलागु लाँपु खः धायोदिसे वयकलं स्वास्थ्य बिमा लोकह्वाकः, बांलाक छ्यलय् फः सा अपलं बिरामी पिसं सेवा काय फै धायोदिसे स्वास्थ्यया योजना व ज्याइवः त जक बांलाडां मज्यू बांलाक छ्यलय फय्केमः धायो दिल ।

प्रमुख प्रजापति जुं सीय धुक या अंगदानं समाजय बांलागु लिच्चवः लागु खाँ काडः, दिसे खप अस्पतालं धेबाम्वायकः अक्सिजन व हि बियो वयो चवंगु नपां वडा वडाय् स्वास्थ्य केन्द्रत चायकः जनताया सेवायाड वगु खाँ काडः दिल ।

डायलासिस सेवा मदयो अपलं जनतां दुःख सियो चवंगु खाँ कुल दिसे वयकलं सरकारं फुक्क सरकारी अस्पतालय सेवा वृद्धि याय् मः धायो दिल ।

भक्तपुर क्षेत्र नं २ या सांसद दुर्लभ थापां थमनं न अंगदान याय् गु खाँ तयो दिसे नेपालय है अंग प्रत्यारोपण याय् गु सुविधा दः सेलिं बिरामीपुं विदेशय वानय् म्वगु खाँ काडः दिलसा प्रदेश स्वास्थ्य मन्त्री किरण थापां प्रादेशिक अस्पतालय नं डाइलासिस सेवा न्ह्याकय् तांगु खाँ काडः दिसे भक्तपुरता शिक्षा व स्वास्थ्यया मु थाय् दयके फः धायो दिल ।

ज्या इवःया सभाया नायो शहीद धर्मभक्त राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र या कार्यकारी निर्देशक डा. पुकार चन्द्र श्रेष्ठं केन्द्र निःस्वांगु हिं न्यदाया इलय थयं मथयं १३०० मिगौला प्रत्यारोपण, अलय अःतक खय् नीखुम्हासिता स्प्लाँ प्रत्यारोपण याय्ता तःलागु खाँ कुलः दिसे अंग प्रत्यारोपण थजगु संवेदनशील विषयता न्हयगुंतुं प्रदेशय् तय फःसा जक नेपः मि पिन्ता राहत जुइगु खाँ व्याक दिल नपां नेपालय अःतक खय् मस्तिष्क सीय धुकः अंगदान याइपुं थयं मथयं २६०० म्हा सिनं मञ्जुरीनामा बिय धुकगुखाँ काडः दिल ।

ज्या इवः सं केन्द्रया चिकित्सक डा. कल्पना कुमारी श्रेष्ठ, अंगदाता दुर्गा ढकाल व अभियन्ता ब्रासुदेव पौडेल नं न्वच तयो दृगु खः ।

**खप नगरपालिकाता न्ह्याबलैं सफा,
सुग्धर तयगु सकल नगरवासीतयगु कर्तव्य खः ।**

ख्वप वडा नं. ७ या क्वाकचा गणेशोया देग: उलेज्या

(२०८१ साउन ११ गते)

बःषिया छक जुङ्गु सुचुकुदु ज्याइङ्व: माजुपुखुली

(२०८१ साउन १५ गते)

विश्व अङ्गदान दिवसया लसताय ज्या इवः

(२०८१ साउन ३० गते)

सापारु २०८१ तःजिक हानयता सँस्कृति कःमि पु मुक्तल

(२०८१ साउन २९ गते)

